

İŞÇİNİN SESİ

YIL: 21 SAYI: 469

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ YAYIN ORGANI

ARALIK 1998

Bütün Ülkelerin İşçileri Birleşin! Karkeren Hemû Welatan Yekbîn! İşçiler Silahlanın, Devrime Hazırlanın! Karker Xwe Bi Çek Bikin, Ji Şareşê Re Amade Bikin!

NE SEÇİM, NE GEÇİM TEK YOL DEVRİM

MAFYA, ÇETE, AŞİRET YIKILACAK BU REZALET

Uzun bir süredir şiddetli bir ideolojik saldırı altındayız.Kulağını tıkasan, gözlerini kapasan yine duyuyor, yine görüyorsun. Saldırının vesilesi "cumhuriyet"in 75.yılı.

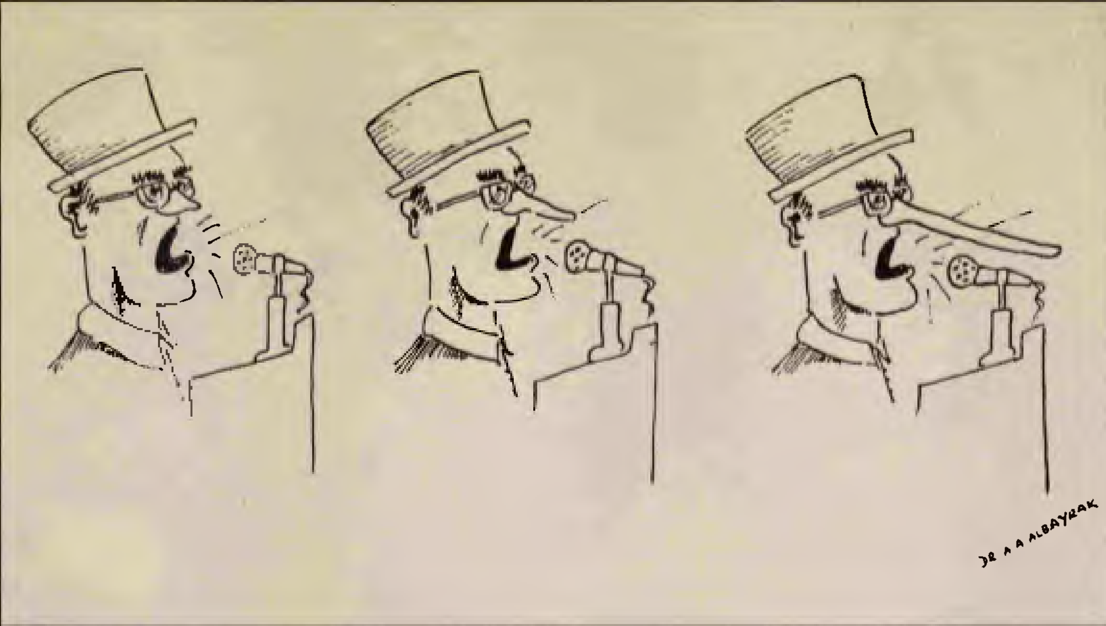
75.YIL KUTLAMALARI NEYİN İNCİR YAPRAĞIYDI?

EMINE ENGIN

Sahtekarlık düzeyi öylesine yükselmiş ki, cumhuriyetin 75. yılında cumhuriyetin ta kendisi yalandır! Nitekim gerçekte onlar yalanlarını yutturmanın bayramını yaptılar, bizim gibiler de ölmüş cumhuriyetin cenaze törenini........

Uzun bir süredir şiddetli bir ideolojik saldırı altındayız. Kulağını tıkasan, gözlerini kapasan yine duyuyor, yine görüyorsun. Saldırının vesilesi "cumhuriyet"in 75.yılı. Bundan öylesine gına geldi ki, biraz tepkisel olsaydık, birşeyler bilen ve düşünen insanlar olmasaydık, "yetti be, yaşasın padişahlık" diye sokağa dökülürdük. İstanbul'da pislik, hayvan leşi, çeşit çeşit balçık çamur, TV ekranlarında kanlı ceset görüntüleri bol bol görüyoruz ama hiçbiri midemizi bulandırmıyor da, cumhuriyetin 75. yılı dendi mi midemiz bulanmaya, fiziksel olarak kusmaya başladık.

Gerçek anlamıyla cumhuriyet, geçmişe göre ileri bir devlet biçimi olup, duygularla pek ilgisi olmayan, sosyo-politik bir kavramdır. Zaten bizim midemizi bulandıran da cumhuriyet değil, böyle bir şey olmadığı halde onun adına koparılan ikiyüzlü, sahtekar, yalancı, emeğimizi sömürmekle kalmayıp duygularımızı da sömürmeye kalkan gürültü patırtıdır. Cumhuriyet tanımına zerrece uymayan, aristokrat bir burjuva kesimin (eski aristokratlarda hiç olmazsa zevk, kültür, yetenek, vb. varmış, bunlarda en soysuz vurgunlarla kazanılmış paradan başka dikkate değer hiçbir özellik yok, onun için belki de maganda burjuva kesim demek daha doğru olacak) (galiba bir düzeltme daha yapıp, bir burjuva kesimin değil birkaç burjuva kesimin demek gerekiyor) (bir üçüncü düzeltme de kesim sözcüğüne ilişkin - onun yerine de çete demek daha yerindedir) - birkaç maganda burjuva çetenin - elinde aynen monarşiye benzer bir oyuncak olan bu devletin bayram havasında kutlanacak hiçbir yanı yoktur. Kustuğumuz bu devletin sahiplerinin yalanlarıdır. Sahtekarlık düzeyi öylesine yükselmiş ki, cumhuriyetin 75. yılında cumhuriyetin ta kendisi yalandır! Nitekim gerçekte onlar yalanlarını yutturmanın bayramını yaptılar, bizim gibiler de ölmüş cumhuriyetin cenaze törenini........

> "Laik demokratik cumhuriyetimiz"i savunarak alkış yaptığını sananlar, gerçekte anti-demokratik uygulamalara kabul ortamı yaratmaktan, şakşakçılık yapmaktan başka bir işe yaramıyorlar.

Türkiye'deki devlet nedir, bu gerçekten araştırılmalıdır. Faşizm olmadığı açıktır ama cumhuriyet - ulusun egemenliği - ya da demokrasi -çoğunluğun iradesiyle yönetim - olmadığı da aynı açıklıktadır. Bu sorun kafamızı kurcalamaktadır ama bir yazı değil, belki birkaç kitap konusudur. Bunu bir yana koyalım. Gelelim, yukarıda kısaca değindiğimiz çerçeveyle de bağlı olarak çok ilgimizi çeken bir olaya: Her yerde asılı olan "Cumhuriyet Fazilettir" flamaları! Bu flamaları asan, bilindiği gibi, eski Refah'ın uzantısı Fazilet Partisi'dir. İşte bu yazıcığın konusu bu olacaktır.

Elbette cumhuriyet, krallığa vb. göre fazilettir. Ama Türkiye'deki cumhuriyetin fazilet oluşu, bu açıdan çok Fazilet Partisi'yle bağı nedeniyledir. Yıl 1995. 29 Ekim'de bayrak asmayı zorunlu kılan bir karar alındı. Buna rağmen İstanbul'da iki elin parmaklarını geçmeyecek kadar bayrak asılıydı. 29 Ekim kimse için bayram değil, işin olmadığı bir tatil günüydü. Yıl 1998. 29 Ekim'de önemli, büyük bir azınlık, Fazilet'in oluşturduğu şeriat vb. tehlikesine karşı "laik ve demokratik cumhuriyetimiz"i korumak için sokaklardaydı. Senaryolara inanmaya teşne olanlar, hemen, işte iyi ya yığınlar şeriat tehlikesine karşı harekete geçiyor, diyebilirler. Ama birkaç soru, biraz düşünce, kazın ayağının hiç de böyle olmadığını istenirse kolayca ortaya çıkarabilir.

1985 - 1995 arasında yaşanan bazı şeyleri kısa kısa hatırlayalım. Meclis, 'Ordu'nun Dereleri' türküsüyle açılmıştı. Bayrak kimseyi duygulandırmadığı gibi, İstiklal Marşı için kimse zahmet edip ayağa kalkmıyordu. Köşe yazarları İstiklal Marşı'nın "teknik" bir arızası bulunduğunu, hece-müzik uyumsuzluğundan muzdarip olduğunu, "bu nedenle" değişmesi gerektiğini savunuyorlardı. TV'lerde, radyolarda türkü programlarından geçilmiyordu. Zaten yasaları işlemeyen, birbiriyle ve uygulamayla çelişen, herşeyi arap saçına dönmüş olan devlet, iflas etmişti ve bu olgu halkın belleğinde de açıkça yer etmiş, halkın değer yargıları yükselişe geçmişti.

Böyle koşullarda, Refah Partisi, hem de "sol" görünen (adil düzen, vb.) laflarla güçlenmeye başladı. Refah ya da Fazilet Peygamberi hangi Allah indirdi? Yukarıda sözünü ettiğimiz önemli azınlığın "laik demokratik cumhuriyetimiz" diye sanıldığı devletin ta kendisi indirdi. Devlet erkanı, çoğu zaman Kuran kursu, imam hatip okulu ve cami biçiminde destek vererek, bazen de güçlendirici, onu "sol" gösterici "baskı" uygulayarak onu adeta serada büyüttü. Bu "öcü" olmasaydı, iflas etmiş bu devlete sahip çıkan da olmayacaktı. Bugün "cumhuriyet" adı altındaki devlet bozuntusu gerçekten Fazilet'tir, yani onun kurtarıcısı Fazilet'tir.

"Laik ve demokratik cumhuriyetimiz" diye sunulan devlet, gerçekten laik ve demokratik midir ki RP ya da FP'ye karşı ona sarılalım? Bunca Kuran kursunu, imam hatip okulunu, camiyi vb. dedem mi açtı? Gençlerin üzerine Allah Allah nidalarıyla sürülen askerler komşu devlete mi ait? Bu kadar laikseler neden ezanın sabahın beşinde insanları uykusundan uyandırmasını konu bile etmiyorlar? Neden Diyanet'i devlet yapısı içinden çıkarmıyorlar? Bu devletin sözde laik geçinerek RP/FP tabanına karşı uyguladığı ve o önemli azınlığın da şakşakladığı bütün önlemler gerçekte anti-demokratiktir.

Başı türbanlı kızı üniversiteye sokmuyorlar, ama mini etekli, esrarkeş, eroinman, kız kadın alıp satan vb. zengin züppeler tıpış tıpış giriyorlar. Türban siyasal simgeymiş! Kıyafet Kanunu'na aykırıymış! Siyasal simge ya da istediğini giyme özgürlüğü yok mu? Evet yok ve laiklik adına, olmayan demokrasi biraz daha oyuluyor. Daha çok örnek verilebilir ama vurgulamak istediğimiz şu ki, şeriat tehlikesine karşı "laik demokratik cumhuriyetimiz"i savunarak alkış yaptığını sananlar, gerçekte anti-demokratik uygulamalara kabul ortamı yaratmaktan, şakşakçılık yapmaktan başka bir işe yaramıyorlar. Şimdi burjuva bayanlar türbanlı kızlara nefretle bakıyorlar ve kendilerini laik sanıyorlar!

Bugün şeriat tehlikesi olduğunu savunanların (faşist tehlikeyi unutup) savunduğu bir şey daha var ki o da ordunun kesin laiklikten yana olduğudur. Ee, o zaman zaten şeriat tehlikesi yok demektir. Var göstererek, 12 Eylül'de işkencenin alasını yapan, polisin başedemediği durumlarda baskının alasını yapan ordu da temize çıkarılıyor. Bu tehlike gerekçesiyle ordu bir darbe yapsa, söz konusu "laik ve demokratlar" onu da destekleyeceklerdir! Amma başarılı senaryo! İnsanları alıp, nereden nereye getirdi!

"Laik-demokratik cumhuriyet", hep savunduğumuz gibi, yıllardır emperyalistleşme çabası içindedir (ve bizce artık emperyalistleşmiştir). Bunu sağlamak açısından da R/F Peygamberi indirmek zorunda kalmıştır. Türkiye'de öylesine iğrenç bir sahtekarlık dönemi yaşıyoruz ki, dinciler din kardeşlerini, Türkçüler Türk asıllı halkları Türkiye emperyalizmine yem etmek için gerekliler ve varlar. R/F Peygamber de, maganda burjuva çetelerden birinin has adamıdır. Bir süredir çetesiyle birlikte muhalefettedir. Emperyalistleşme, öteki çetenin yolundan, ABD stratejileri doğrultusunda bir yoldan ilerlemektedir ve R/F P biraz itişlenmektedir. Buna rağmen, Refah kapatılıp da yeni partiye ad aradıklarında düşündükleri adlardan biri "Yeniden Büyük Türkiye Partisi" olmuştu. Türkiye, antiemperyalist zafer kazandığında büyük olmuştu. Emperyalist zafer kazandığında da "yeniden büyük" olacak! Yani R/F Peygamber de senaryonun bilinçli figüranıdır. Yalnızca şu sıralarda biraz kuliste kaldı. Kendisine rolünü aşmaması gerektiği hatırlatıldı. Ama zaten kendisi de bu süreç içinde Atatürkçü, laik, cumhuriyetçi, demokrat kesildi. Bayrağa, İstiklal Marşı'na vb. dört elle sarıldı.

Bir aralar İkinci Cumhuriyet tartışmaları vardı. Sonra, tartışma durakladı. Meğersem, iş laftan işe döküdüğü için duraklamış. İkinci Cumhuriyet uygulamaya sokuldu. 75.yıl işte bu dönemeçtir. Bu öyle bir "ikinci" ki, birinciyi mumla aratıyor. Burjuva "cumhuriyet" iyice koflaşıyor, magandalaşıyor. 29 Ekim'de zokayı yutturduk diye şenlik yaptılar! Şenlik yapa dursunlar, son gülen iyi güler! Ne zaman, bunu bilemem ama son gülen biz olacağız! ●

MERHABA 1999

Değerli yoldaşlarımızın, okurlarımızın ve tüm işçi ve emekçilerin yeni yılını kutlarız. Olanakların ve tehlikelerin çok daha artacağı bir yıl olacağı şimdiden belli olan 1999'ın sömürüsüz günlere erişmede önemli bir savaşım yılı olacağı inancıyla merhaba!

TKP 6. PROGRAMI

◆ ÇAĞIMIZ DEVRİMLER ÇAĞIDIR-3

Emperyalizmin varlığı savaş tehlikesinin sürmesi demektir

KÜRESELLEŞMENİN, EMPERYALİST SAVAŞLAR ÜZERİNDE YARATTIĞI ETKİ

YILDIRIM GİRNELİ

Emperyalizm Ve Savaş Tehlikesi

TKP'nin 6. Programı, eski dünya komünist hareketinin önemli teorik tezlerinden birisi olan "Emperyalistler arası savaşlar kaçınılmazdır" belirlemesinin, dünyada son 50 yılda yaşanan gelişmeler dikkate alındığı zaman sorgulanması gerektiğini söylemektedir. TKP 6. Programı, "savaş tehlikesi ortadan kalkmamıştır ama dünyanın yeni koşulları emperyalistler arası savaşların 'kaçınılmaz' olduğu tezini reddetmektedir" belirlemesini yapıyor. Bu da 6. Program'ın başka konularda olduğu gibi bu konuda da doğru saptamaları iddialı olarak ortaya koyduğunu göstermektedir.

Savaşlar, kapitalizmin eşitsiz gelişme yasası temelinde bakıldığında, yeni güçlenen ülkelerin pazar ve hegemonya savaşında dünyanın yeniden paylaşılmasını gündeme getirmeleri, eşitsiz gelişme yasasının yarattığı "eşitsizliği" en radikal yolla çözme biçimiydi.

Dünya pazarlarının paylaşıldığı bir dönemde tarih sahnesine geç olarak çıkan Alman emperyalizmi, yeni pazarlar elde edebilmek için şiddete başvurmak zorundaydı. Bu da Birinci Emperyalist Paylaşım Savaşı'na yol açtı. Dünyanın yeniden paylaşımında Almanya ve müttefikleri yenik düştü. Savaşın sonucunda da zayıf halka olan Rusya'da Lenin'in önderliğinde Bolşevik Devrimi'ne yol açtı. Birinci Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın sonucunda dünyanın 1/6'sında işçi sınıfı iktidara gelmişti.

1930'lar da yeni bir dünya ekonomik krizi yaşanıyordu. Birinci Dünya Savaşı'nda yenik düşen Almanya yeniden tarih sahnesine çıkıyor ve yeni pazarlar aramaya başlıyordu. İki karşıt emperyalist blok arasında bir çatışma olarak başlayan savaş İkinci Dünya Savaşı'na dönüştü. Hem Birinci Dünya Savaşı, hem de İkinci Dünya Savaşı "emperyalistler arası savaşlar kaçınılmazdır" tezini doğrulayan somut kanıtlardı.

Ancak ne var ki, İkinci Dünya Savaşı'nın da sonucunda Sovyetlerin de desteğiyle dünyanın 1/3' ünde emek yanlısı güçler iktidara geldi. Bu yeni durum, Dünya emperyalist sisteminin karşısına, 'Dünya Sosyalist Sistemi'ni bir güç olarak çıkardı. Dünya çapındaki bu yeni denge unsuru da emperyalistler arası düşmanlıkları geride tutmada bir "tehdit" olarak önemli bir öğe oldu. (Bir parantez açıp bu noktada şunu da belirtelim. Stalin Birinci ve İkinci Dünya savaşlarının sonuçlarına da bakıp iki ayrı dünya pazarı ve kapitalizminde pazar daralması sonucunda çökeceği tezlerini getirdi. Ancak pazar daralması olmasına rağmen kapitalizm bilimsel teknolojik gelişmelerle bu sorunu çözüyor, ömrünü uzatıyordu. Dolayısıyla bu noktada sistemin çökme beklentileri gerçekci olmuyordu.)

Savaşların kaçınılmazlığını geriye iten bir diğer önemli etken de iki sistemin elinde zaman içerisinde biriken ve dünyanın nerede ise tümünü yok edebilecek bir güce sahip olan nükleer silahların varlığıydı.

Yukarıda belirttiğimiz bu iki unsurun dışında dünya çapındaki savaşların kaçınılmazlığını engelleyen çok önemli bir gelişme, kapitalizmin kendi gelişimi içinden ortaya çıktı. Sermayenin ulusal karakterini yitirmesiyle doğan yeni durum. Bu da dünya kapitalist ekonomisinde 1970' lerden bu yana belirginleşen yapısal bazı değişimleri öne çıkardı. Bunlar, "üretim ve dolaşımın hızla küreselleşmesi, uluslarüstü tekellerin rolünün artmasıdır." Dünya kapitalist ekonomisinde küreselleşme, dünyada üretilen mal ve hizmetlerin daha büyük bölümlerinin uluslararası ticarete girmesi demektir. Bu durum ekonomilerin entegrasyonunu da artırıyor. Ayrıca, uluslararası ticaret, ulusal devletlerin faaliyet alanı olmaktan çıkıyor ve artan bir biçimde uluslarüstü tekellerin faaliyet alanına giriyor. Bugün artık uluslarüstü tekellerin dünya çapında yürüttüğü üretim, tüketim, dağıtım ve planlama süreci yaşanıyor. Uluslarüstü tekellerin de içiçeliği o kadar artmıştır ki, onların adına da karar alabilecek yeni uluslarüstü karar merkezleri doğmuştur. Sermayenin uluslarüstü karakteri kendisine uygun düşen uluslarüstü karar merkezlerini de doğuruyor. Örneğin dünya çapında belirleyici etkinlikleri giderek tartışmasız bir biçimde artan İMF, OECD, GATT, NEA gibi kurumlar dünya ekonomisini kollektif olarak düzenleyen emperyalist dünya kurumlarıdır. Yani dünya ekonomisi, bu emperyalist dünya kurumları aracılığıyla, ekonomik olarak yeniden paylaşılıyor.

Dünyada küreselleşmenin ulaştığı boyutlar, dünya pazarlarının bölüşümünü durdurmuyor. Ancak bu bölüşümü emperyalist kurumları aracılığıyla ekonomik yöntemlerle yapıyor. Savaş tehlikesi yok olmamıştır, ancak dünyanın yeni koşulları emperyalistler arası savaşların 'kaçınılmazlığı' tezini reddetmektedir

Buraya kadar kısaca anlatmaya çalıştıklarımızdan şu sonucu çıkarabiliriz.

1. Savaşların kaynağı emperyalizmdir. Emperyalizmin varlığı savaş tehlikesinin sürmesi demektir. Çünkü savaşlar emperyalizmin yeni pazarlar elde etmek, hegemonyasını başkaları üzerine dikte edebilmek için başvurdukları şiddet yöntemidir. Emperyalizm yok olmadan savaş olasılıkları da kalkmayacaktır.

2. Ancak, dünyada son 50 yıldır emperyalistler arası savaş da olmamıştır. Her ne kadar yerel savaşlar, işgaller olmuşsa da emperyalist guruplar arası savaş olmamıştır. Yakın bir gelecekte de olma olasılığı görünmüyor.

3. Dünyada küreselleşmenin ulaştığı boyutlar, dünya pazarlarının bölüşümünü durdurmuyor. Ancak bu bölüşümü emperyalist kurumları aracılığıyla ekonomik yöntemlerle yapıyor.

4. Savaş tehlikesi yok olmamıştır, ancak dünyanın yeni koşulları emperyalistler arası savaşların 'kaçınılmazlığı' tezini reddetmektedir. ●

BİLDİRİ

Ne TC, ne de onun işbirlikçisi emperyalistlerin saldırıları, Kürt hareketiyle birleşmiş devrimci dareketin çıkışını durduramaz

Devrimci Kamuoyuna,

Kürt Ulusal Hareketi'nin sözcüsü PKK'nın lideri Abdullah Öcalan'ın İtalya'ya gelişi üzerine Türkiye devleti çılgına döndü. PKK lideri İtalya'ya ayak basar basmaz, TC tüm kurumlarıyla harekete geçti ve şimdi Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye iade edilmesi için çalışıyor. Başta ABD olmak üzere pek çok emperyalist ülkenin de desteğini yanına alarak ülkemizdeki Kürt Ulusal Hareketi'nin liderliğini aklınca Türkiye'ye getirtip, yargılayacak! İade işlemlerinde uluslararası kamuoyunun tepkisini yumuşatabilmek için de, idam cezasını kaldırmak üzere yıldırım hızıyla yeni bir yasa hazırlıyor. Bu yasaya dayanarak iade işleminde elini güçlendirmeye çalışıyor.

TC, tüm medyasıyla elbirliği içinde, ülkede yoğun bir şovenizm propagandasına girişti. PKK ve onun liderliğini hedef göstererek çok planlı bir biçimde başlatılan Kürt düşmanlığı temelindeki milliyetçilik rüzgârları, ülkenin dört bir yanında estiriliyor. PKK'ya ve onun liderliğine karşı yürütülen saldırıları protesto eden halkın üzerine TC, "halk" diye, polis desteğinde faşistleri saldırtıyor. Üç başlı TC hükümeti tam da bir gensoru ile düşürülmeye çalışılırken, Kürt düşmanlığıyla güç toplamaya, ayakta durmaya çalışıyor.

Devrimci kamuoyu;

PKK ve onun liderliği yıllardır yok sayılan bir halkı, bir sorunu, KÜRT SORUNU'nu hem Türkiye hem de uluslararası kamuoyuna, yürüttüğü mücadeleyle kabul ettirdi. TC'yi iyice azgınlaştıran da özellikle son günlerde Kürt sorununda gelinen yeni aşamaydı. Kürt sorunu uluslararası alanda yeni bir siyasi dönemece girmişti.

Bugün PKK'ya ve onun liderliğine yapılan saldırı özünde işçiden, emekten yana bütün örgütlere karşı yapılan bir saldırıdır. Bu çok yönlü saldırı karşısında, büyük-küçük demeden tüm devrim güçleri hem Kürt hareketiyle devrimci dayanışmasını göstermek, hem de kokuşmuş düzene bir darbe indirebilmek için, *bütün gücüyle bir çıkış örgütlemelidir*. Ne TC, ne de onun işbirlikçisi emperyalistlerin saldırıları, Kürt hareketiyle birleşmiş devrimci hareketin çıkışını durduramaz. Haydi, görev başına!

Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
16 Kasım 1998

BEDİR YOLDAŞ
BÜTÜN KOMÜNİST KİŞİLİĞİ İLE ÖNÜMÜZDEDİR

İşçi sınıfının partizanı, TKP'nin hem neferi, hem önderi örnek komünist Bedir Aydemir yoldaşımız, seni yıllar geçtikçe daha da çok arıyoruz.

Parti adı Ragıp İçel, yazar adı Yalçın Çağlar olan Bedir yoldaş, 1973 yılında Veli Dursun yoldaşın teklifi ile partiye girmişti. TKP merkez Komitesi, Merkez Yürütme Bürosu üyesi olan Bedir yoldaş, her zaman saygı ile anılacak olan değerli insan, örnek bir komünistti. Çalıştığı her birimde, bölge sekreterliği, matbaa, dış ilişkiler, gazete sorumluluğu, Merkez Komitesi Sekreterliği, hangi alanda olursa olsun hem üstüne saygılı, hem altına saygılı görevini zevkle, neşe ile yapan, çalıştığı alanın çehresini olumlu yönde değiştiren yapısı ile tüm partide tanınırdı.

Bedir yoldaşımız, tüm yaşamını işçi sınıfının kurtuluşuna adamış büyük bir komünistti. O komünizme derin bir bilinçle, sarsılmaz bir iradeyle bağlıydı. Enternasyonel kimliği nedeniyle sadece Türkiye'de değil, dünya çapında tanınan bir yoldaşımızdı. Yüksek teorik formasyonun yanı sıra, eylem adamıydı.

Bedir yoldaşımız da komünist alçak gönüllüğünün, tarihi yaratmanın coşkusu hiç dinmemecesine görülürdü.

Senin zamansız bedenen aramızdan ayrılışın, içimizde hüzün ama yüreklerimizde hırs bıraktı. Biliyoruz, seni genç yaşında kaybetmek, partimizin senin derin inanç ve deneyimlerinden genç yaşındayken mahrum kalması büyük bir kayıptır. Yeni aramıza katılan yoldaşların, bizlerin senden öğreneceğimiz çok şey vardı.

Bedir yoldaşımız, sen, komünizmi kurmak için verdiğin bu savaşta, komünizme ve partiye bağlılığınla, üstün komünist moralinle, partimizin taktiklerini uygulamadaki ustalıkla, cesaretin ve savaşkanlığınla, espirilerinle, anlatımındaki hünerinle ve daha bir çok gelişmiş özeliklerinle önümüzde örnek bir komünist olarak yaşamaya devam edeceksin.

Anın, bizlerle kalmayıp, işçi sınıfının tarihinde yaşayacaktır. Türkiye'de devrimi yapacak olan milyonlar bu onuru taşıyor.

F.K.

- IX -

1931-1940 DÖNEMİ PARTİ ÇALIŞMALARI

FABRİKALARDA KIZIL BİRLİKLER KURMALIYIZ

NAZIM ÇELİK

Bu sayımızda, TKP İstanbul Vilayet Komitesi'nin çıkardığı *Kızıl İstanbul* adlı gazetenin 3 Ocak 1932 tarihli sayısından seçilen birkaç yazı örneğini sunuyoruz. Seçilen bu yazılar, o dönemde parti ile kitle arasındaki bağı göstermektedir. İşçiler partiye sorunlarını, çilelerini, gördükleri baskıları yazıyorlar. Parti ise onlara cevap vererek izlemeleri gereken yolu, ardıcıl mücadeleyi, birliği sağlayıp daha güçlü olmayı öğretiyor. Parti, işbirlikçi Türkiye burjuvazisinin emperyalistlerle birlikte işçileri ve emekçileri iliklerine kadar nasıl sömürdüklerini teşhir ediyor. Bu azgın sömürüye son vermek için birlik olup kavga etmekten, işçi ve emekçinin gerçek iktidarını kurmaktan yani devrim yapmaktan başka yol olmadığını belleklere kazıyordu. İşçiler TKP' nin haklılığını ve doğruluğunu yaşamın pratiğindeki eylemlerde daha iyi anlayıp kavrıyorlar. Böylece partinin kitle bağları kuvvetleniyor, etki alanı artıyor.

Tütüncüler Hareketi

Onbeş günden beri birçok defa İstanbul'da bulunan tütün işçisi arkadaşlarımızın, işsiz kalmak münasebetiyle vilayete müracaat ettiklerini biliyoruz. Arkadaşların isteği ya iş bulmak ya da hükümet bütçesinden kendilerine geçinecek para verilmesi. Arkadaşlarımıza vilayetin cevabı şöyledir "Siz memleketin kanunlarına muhalif olarak hareket ediyor, hükümeti sarsmak için uğraşıyorsunuz. Siz fena insanlarsınız, böyle toplu vaziyette gezmeyiniz. Buraya birer birer geliniz." Hatta arkadaşlarımızı korkutmak için başta polis müdürü olmak üzere müdürüyetin kısmi siyasi memurları seferber edilmişti.

Arkadaşlar, görüyorsunuz ki bize kanun diye gösterilen paçavra bizim aleyhimize, yalnızca zenginlerin çıkarını koruyan bir araçtır.

Arkadaş,

Böyle kanunu tanıma, o senin için yapılmamıştır, onu ayaklarının altında çiğne. Çünkü o senin aç olduğun zamanda bile senin aç olduğunu söylemene mani oluyor. Kemalist hükümet yalnızca zenginlerin çıkarlarını koruyan, fakir halk kitleleri sırtından geçinen bir hükümettir diye on yıldır bağıran TKP'nin sözüne bugün biz altmış arkadaş şahit olduk ve gözlerimizle gördük. Arkadaş, eğer biz kitlevi olarak hareket edersek emin olalım ki kuvvetimiz sayesinde hakkımızı elde eder ve mücadelemizde başarılı oluruz. Seni arkadaşlarından ayırmak isteyen sınıf düşmanlarımıza ve onların söylediklerinin aksine daha fazla toplanmağa çalış. Arkadaşlarına mücadelemizde başarılı olmak için kitlevi olarak hareket etmesini söyle.

● D. S. ●

Buhran Vergisi Nedir?

İktisadi buhranlar kapitalizmin dünyasının köklerine kadar indi. Ölüm titremeleri geçiren cihan burjuvazisi son bir gayretle aç ve sefil emekçi kitlelerinin son lokmasını da kısmağa ve yutmaya çalışıyor.

Aynı korkunç anı yaşayan Türkiye burjuvazisi de aynı gayret ve iştah ile Türkiye emekçi kitlelerini biraz daha fazla sömürmek için her gün yeni usüller icad ediyor. Böylece kendi omuzlarındaki iktisadi buhran ağırlıklarını emekçi kitlelerin sırtına yükleyerek atmaya çalışıyor.

İşte bu son buhran vergisi bunun çok açık bir örneğidir. Bu örnek aynı zamanda bugünkü hükümetin kimlerin hesabına, kimlerin menfaatlerini koruyan bir hükümet olduğunu açıkça göstermektedir.

Buhran nedir? Buhran vergisi nedir? Burjuvaziye göre buhran, kendi kazanç kaynaklarının ve emekçi kitlelerini sömürme yeteneğinin daralmasıdır. İşçi sınıfını istediği gibi emebilmek, soyabilmek vasıtalarının zayıflamasıdır. Açlık, sefalet, işsizlik vs onun umurunda bile değildir. Bu nedenle, burjuva hükümetinin buhranla yapacağı mücadele patronların, tüccarların kazanç kaynaklarının ve sömürme araçlarının emekçi kitlelerin açlığı ve sefaleti pahasına temin etmekten başka birşey olmaz. Bakın, son zamanlara kadar Türkiye'de gümrükler açıktı, yabancı ülkelerden eşya ithalatı serbestti. Fakat bu durum Türkiye burjuvazisinin gelişmesini engelliyordu. Çünkü Türkiye sanayisi dışarıdan gelen ucuz mallarla rekabet edemiyor. Yani fabrika sahipleri eşyalarını istedikleri gibi satamıyorlardı. Dışarıdan gelen malların toplam değeri dışarıya satılan malların toplam değerinden çok fazlaydı. Bu durum Türkiye burjuvazisi tarafından kabul edilemezdi. İşte burjuvazinin bunu dikkate alan hükümeti, bir taraftan yerli malı kullanılması için yaptığı propagandaları arttırdı. Diğer taraftan da yeni bir kanunla gümrükleri sınırladı.Ve bu suretle efendisi olan burjuvaziye karşı görevini yapmış oldu. Fakat dış ülkelerden gelen mallardan alınan gümrükler devlet gelirlerinin önemli bölümünü oluşturuyordu. Gümrükler sınırlanınca, köylü vergisini veremediği ve hapishaneyi tercih ettiği için zaten daralmış olan devlet geliri büsbütün daralıyordu. Devlet teşkilatları ne ile beslenecekti? Devlet ne yapacaktı? Bu sıkıntıyı çözmek için devlet "buhran vergisini" getirdi. Hükümet bir taraftan kendi zenginlerinin, patronlarının kriz etkisiyle daralan kazanç kaynaklarını genişletmek için gümrükleri sınırlamak yoluyla önlem alıyor. Diğer taraftan bu önlem nedeniyle daralacak olan devlet bütçesinin açığını kapatmak için işçiye, emekçiye yeni bir vergi yüklüyor. Böylece buhranın bütün etkisini onların ekmek parasıyla izoleye çalışıyor. Buhran vergisi yalnızca işçi ve emekçilere uygulanıyor. Neden patronlara, tüccarlara yükletilmedi? Bu soruya meclis "Patronların, tüccarların durumu sıkışıktır onlara buhran vergisi olmaz" diyerek yanıt verdi.

Buhran vergisi, buhranı bertaraf etmek değil, belki aç ve sefil emekçi ordularına binlerce daha açlar ve yoksullar ekleyerek hakiki buhranı bir kat daha şiddetlendirecektir. Açlığı ancak açların hükümeti yokedebilir!

● A. H. ●

Memleket Haberleri

Niğde ile Burgaz köprüsü arasında yapılmakta olan şimendifer yolunda çalışan ameleye yövmiye olarak yalnız bir okka ekmek veriliyor. Ya da dokuz kuruşluk bir sigara paketi. Bu yolu yaptırtan en azılı emperyalist olan Amerikan şirketidir. Kemalist burjuvazi emperyalist Amerika burjuvazisi ile birlikte Türkiye işçisinin barbarca soyulmasına jandarmalık yapıyor. Türkiye emekçisinin durumunu bu acıklı örnekten daha iyi tasvir etmek mümkün değil. Türkiye'nin zavallı, fakir işçi ve köylüsü kanlarını bu ülkeden emperyalistleri kovmak için döktü, evini barkını mahvetti. Halbuki bir okka ekmek ya da bir paket sigara ile yaşamakta ve hala emperyalist can düşmanlarına esir bulunmaktadır.

Kahrolsun emperyalist sermayenin ekonomik egemenliği! Kahrolsun emperyalist sermayesine işçi ve köylüyü soymakta ortaklık yapan burjuvazi ve hükümeti!

● Z.D. ●

İki Dünya

Komünizm, düşmanlarını bile hayrete düşüren bir hızla ve insanlık tarihinin şimdiye kadar kaydetmediği bir başarıyla ilerliyor.

Sovyetlerde her yıl yüzlerce yeni fabrika açılmakta, yüzlerce yeni müesseseler yükselmekte, yeni işçi kadroları yaratılmaktadır. Kendi kaderlerini bizzat kendileri tayin eden işçi ve köylü kitlelerinin yaşayışı tasavvur edilmeyecek bir düzeye ulaştı. Her taraftan yepyeni bir hayat fışkırmaktadır. Diğer taraftan sermayedarlık son hızla ölüme doğru gidiyor.

Emperyalist devletlerin esareti altında yüzlerce seneden beri inleyen emekçi sömürge halkları ayaklanıyor, kendilerini sömüren emperyalistlere ve hatta kendi burjuvazilerine karşı isyan bayrağını kaldırıyorlar.

Dünya kapitalizmine muhteşem bir mezarlık hazırlanıyor. Bu durum karşısında dünya burjuvazisi kanlı gözlerini dünya işçisinin ortak vatanı olan Sovyet Rusya'ya dikerek aç ve sefil emekçi kitleler hesabına sürekli silahlanıyor.

Birliğe İhtiyacımız

Son Feshane grevi münasebetiyle şunu tekrar kaydetmeliyiz ki, fabrikalara herşeyden evvel bir birlik, bir teşkilat lazımdır. Bu yenilgi bize gösteriyor ki, teşkilatsız başarı kazanmak çok güç. Fakat şunu da belirtmek gerekir ki, teşkilat denildiği zaman Halk Fırkası rehberliği altında birşey anlamamak lazımdır. Bu teşkilat onun bunun gibi burjuva uşaklarının ve işbirlikçilerinin elinde değil, işçi sınıfının malı olmalıdır. Eğer Feshane fabrikasında bizim anladığımız şekilde bir kızıl meslek birliği olsa idi hiç şüphesiz ki, grev böyle sonuçlanmazdı. Bizim birinci görevimiz fabrikalarda kızıl birlikler oluşturmaktır. Serbest örgütlenmeye olanak bulamazsak gizli kurmaya çalışmalıyız. Bize şimdiye kadar Türkiye işçi sınıfının yaptığı grevler gösterdi ki, teşkilata iştirak etmeyen grev yenilmeye mahkumdur. Fabrikalardaki bir diğer görevimiz de, kadın ve erkek işçiler arasında sıkı bir bağ kurmaktır. Feshane grevinin bir diğer zaafı da kadın işçilerin greve kayıtsız kalmalarıydı. Halbuki kadınlarımızın erkeklerle birlikte mücadele etme zamanı çoktan gelmiştir. Kurulan bu birlikler iktisadi mücadeleyi siyasi mücadeleye çevirmeye de çalışmalıdırlar. İktisadi menfaatleri kazanmak, ancak siyasi mücadeleye bağlamakla olur.

● S.S. ●

Fabrikamız kapanıyor

Kızıl İstanbul gazetesine,

Biz Avastüre tütün şirketi işçileri iki bin kişiyiz. Bir haftaya kadar fabrikamız kapanıyor. Fakat bize iş verecek hali hazırda hiçbir kurum yoktur. Ekserimiz çoluk çocuk sahibiyiz. On paramız yoktur. İhtiyaçlarımızı karşılamak şöyle dursun, karnımızı doyuracak ekmek parası bile yoktur. Bu durum karşısında nasıl hareket edelim? *Kızıl İstanbul* gazetesinin bize en doğru yolu göstereceğine inandığımızdan dolayı kendisine bu mektubu yazıyoruz.

Kızıl İstanbul Gazetesinin Cevabı:

Arkadaşlar,

Fabrikanız kapanır kapanmaz hep birlikte kitlesel olarak vilayete gidiniz. Geçenlerde işsiz kalan arkadaşlarınızı da yanınıza alınız ve onların talep ettikleri gibi, ya iş ya da hükümet bütçesinden işsiz ameleler için para verilmesini isteyiz. Eğer kitlesel olarak, birlik içinde hareket edersek, muhakkak bunca seneden beri haledememiş olduğumuz en önemli hakkı elde ederiz ve mücadelemizde başarılı oluruz. Avrupa'da işçiler bu duruma düştüklerinde, bütün işçiler kendi örgütleri etrafında toplanırlar ve kitlesel olarak mücadeleye girişirler. Hatta burjuva gazeteleri bile onların başarılarını yazarlar. Arkadaşlar biz de onlardan ders alalım ve gerçek örgütümüz olan Komünist Fırkası etrafında toplanıp örgütlü olarak hareket edelim.

Feshane fabrikasındaki grevci arkadaşlara

Feshane fabrikasında vargelci arkadaşlar bir grev yaptılar. İşçinin amansızca soyulmasına isyan ettiler. Fakat Kemalist burjuva hükümetinin canavar polisi derhal fabrikaya dikildi. Sanki fabrikayı düşman sarmıştı. Halbuki işçiler haklarını almak için direnişteydiler.

Ey işçi arkadaş, gördün mü? Bu satılmış adamlar hangi gün için bekliyorlar. Son hakkını istemeye başladığın gün seni boğazlamaya derhal seferber olurlar. Bu grevi idare eden arkadaşlar, bu kesin sınıf mücadelesine örgütsüz olarak girdiler ve bu nedenle grevi kazanamadılar.

1. Önce grev hareketinin etrafında bütün vargelci işçi arkadaşları örgütlü olarak toplamak lazım. Halbuki bütün vargelciler greve katılmadılar.

2. Grevi idare etmek için bir grev komitesi oluşturmak lazımdı. Bu da olmadı.

3. Yalnız vargelciler değil, aynı zamanda bütün fabrikanın diğer bölümlerini de greve hazırlamak ve katılmalarını sağlamak lazımdı.

4. Grev kırıcı işçilere karşı grevi koruma bölükleri kurulmalıydı.

5. Son olarak unutulan önemli birşey de, iktisadi istekleri ileri sürerken, siyasi hakların da birlikte ileri sürülmemesiydi.

Lenin yoldaş diyor ki, bir işte başarılı olmak için o işe gerekirse yüz defa yeninden başlamalı, ta ki zaferi elde edinceye kadar. Vargelci arkadaşlar bu grevi kazanamadık diye ikinci bir grevden vazgeçmeyecekler. Hatta ikinci grevde kızıl teşkilatlarıyla burjuvaziye karşı hazırlıklı olacaklar.

Sanayi Maden Bankası sahipleri beyler, paşalar ve ağalar ekmek kavgasında olan bu sınıf, mücadelesine devam edecek, ta ki Lenin'in dediği gibi davamızı kazanıncaya kadar.

● H.D. ●

DEVRİMCİ SAFLARDAKİ MİLLİYETÇİLİĞE DİKKAT!

R. YÜRÜKOĞLU

Demokrasi saflarında, devrimci, Marksist, komünist olduğunu iddia eden ama üzeri biraz kazındığında altından saf kan milliyetçilik fışkıran çok kesim vardır.

Bu milliyetçilerin dayandıkları temel görüş, üç aşağı beş yukarı, zaman zaman farklılıklar taşısa da aynı kotalarda buluşmaktadır.

Demokrasi saflarında, devrimci, Marksist, komünist olduğunu iddia eden ama üzeri biraz kazındığında altından saf kan milliyetçilik fışkıran çok kesim vardır.

Bu milliyetçilerin dayandıkları temel görüş, üç aşağı beş yukarı, zaman zaman farklılıklar taşısa da, şöyle özetlenebilir:

Toplumlarda başlıca iki çeşit ilişki vardır. Toplumsal ilişkiler ve ulusal ilişkiler. Toplumsal ilişkiler üretim, dağıtım, tüketim ilişkileri ile belirlenir. "Toplumsal" denilince anlaşılan sınıfsal ilişkilerdir.

Ulusal ilişkiler ise, bu temele dayanmakla birlikte ondan görece bağımsızdır. Ulusal ilişkiler denilince ekonomi, politika, hukuk, bilinç, kültür, ahlak ve etnik özellikler akla gelir.

Yukarıda iki paragrafta özetle vermeye çalıştığımız bu anlayışa göre üretim, dağıtım ve tüketim sınıfsal ilişki, ekonomi ve siyaset ise ulusal ilişkidir. Sınıfsallık (toplumsallık), üretim-dağıtım-tüketime hapsedilmiş, siyaset de (ulusal ilişkiler), sınıfsal ilişkilerin bir çeşit üst yapısı olmuştur. Sınıfsal ilişkiler "temelinde" ama kendileri ulusal ilişki olan bir dizi ilişki (ekonomi, siyaset, hukuk, vb) söz konusudur.

Toplumsal-Ulusal İlişkilerin Milliyetçi Tablosu

Ulusal İlişki

****

Ekonomi, siyaset, hukuk, sanat, ahlak, bilinç, vb.

****

Sınıfsal İlişki

****

üretim, dağıtım, tüketim

****

Böyle olunca, tabii, örneğin sınıf bilincinden, sınıf ahlakından, sınıf tutumundan söz edilemez. Bunların yerine ulusal bilinçten, ulusal ahlaktan söz edilir. Ve ancak sınıf ilişkilerinin ulusal bilince, ulusal ahlâka etkisi ve onlardan etkilenmesi söz konusudur.

Sovyet Felsefe Sözlüğü, "toplumsal ilişkiler" kavramını şöyle açıklamaktadır:

> Toplumsal ilişkiler, insanların ortak pratik ve düşüncesel eylemleri sırasında kurulan ilişkilerdir. Bunlar, maddi ve ideolojik olarak ikiye ayrılır. Maddi zenginliğin üretimi, insan toplumunun varlığının ve gelişmesinin temelidir. Bu nedenle, üretim ilişkileri, ekonomik ilişkiler, tüm toplumsal ilişkilerin en önemlisidir. Tüm öteki toplumsal ilişkilerin (siyasal, hukuksal vb.) yapısını belirler.

Alıntıdan da görüldüğü gibi, milliyetçi sapmaların "ulusal ilişki" saydığı şey, *toplumsal ilişkidir.* Maddi toplumsal ilişkiden (ekonomik ilişki) kaynaklanan ise *ideolojik toplumsal* ilişkidir.

Tüm milliyetçi sapmalara göre, üretim-dağıtım-tüketim temelinde sınıfsal ilişkiler ve bunların üzerinde de, göreceli olarak bağımsız ulusal ilişkiler vardır.

Marksizme göre, *bunların hepsi* toplumsal (sınıfsal) ilişkilerdir ve ideolojik toplumsal ilişkiler bu maddi toplumsal ilişkilerin (ekonomik ilişkilerin) temelinde yükselir.

Ekonomik ilişkilerin olduğu gibi, herşeyin ulusal ya da uluslararası çerçevesinden konuşulabilir. Bu, örneğin, söz konusu ülkenin Arjantin değil, Hindistan olduğunu anlatır.

"Ulusal" da, herşey gibi, ekonomik ilişkilerden kaynaklanır. Göreceli bağımsızlık, bir olguyu *belirleyici* yapmaz. Yukarıda sayılan her öğenin göreceli bağımsızlığı vardır. Ulus, tüm maddi ve ideolojik toplumsal ilişkilerin içinde geçtiği çerçevedir ve kendisi maddi toplumsal ilişkiler temelinde ortaya çıkmıştır.

Bu dediğimizi daha iyi görebilmek için, ulusların oluşumu hakkındaki bilgimizi tazeleyelim.

Ulus, en başta ortak maddi yaşam koşullarıyla (ortak toprak, ortak ekonomik yaşam, ortak dil) belirlenen, tarihsel olarak biçimlenmiş insan topluluğudur. Kapitalizmle birlikte feodal soyutlanmışlığın kırılması, ülkenin değişik bölgeleri arasında ekonomik birliğin kurulması, yerel pazarların tek bir ulusal pazara bağlanması, ortaya çıkışının ekonomik temelidir.

İşbölmüyle birlikte kan bağına dayalı klan ve kabile birliği yerini milliyetlere bırakmıştır. Kapitalizmin, bütünlenmiş güvenlikli pazar ve merkezileşme gereği de, ulusal devleti ve ulusu yaratmıştır. Bunlar en basit gerçeklerdir ama milliyetçi sapmalar tartışmayı buraya düşürmüşlerdir.

Marks ve Engels, *Komünist Manifesto*'da şöyle diyorlar:

> "Burjuvazi, nüfusun, üretim araçlarının ve mülkiyetin dağınık durumunu giderek daha fazla ortadan kaldırdı. Nüfusu birleştirdi, üretim araçlarını merkezileştirdi ve mülkiyeti birkaç elde yoğunlaştırdı. Siyasal merkezileşme, bunun zorunlu sonucuydu. Değişik çıkarlara, yasalara, hükümetlere ve vergi sistemlerine sahip bağımsız ya da gevşek bağlı bölgeler, tek hükümete, tek yasa sistemine, tek ulusal sınıf çıkarına, tek sınıra ve tek gümrük düzenine sahip tek bir ulusa dönüştü."(Marks, Engels, SW, s.113)

Yukarıdaki alıntıda kullanılan "ulusal sınıf çıkarı" tanımlamasının da anlattığı gibi, ulusal, sınıfsalın çerçevesidir, biçimidir, ortaya çıktığı alandır.

Kaldı ki, dünya kapitalist ekonomisinin bugünkü gelişme düzeyinde, işçi sınıfının savaşının öncelikle kendi burjuvazisine karşı olma, "ulusal" olma niteliği de giderek azalmaktadır. Bugünkü üretim güçleri ve ilişkileri düzeyinde bu tanımlama dar gelmektedir. Bunun böyle olacağını Lenin görmüş ve şöyle demiştir.

Toplumsal-Ulusal İlişki tablosu

Ulusal Çerçeve

İDEOLOJİK TOPLUMSAL İLİŞKİ

....

Siyaset, hukuk, ahlak, bilinç, vb.

....

MADDİ TOPLUMSAL İLİŞKİ

....

Üretim ilişkisi

....

> "Gelişen kapitalizm, ulusal sorunda iki tarihsel eğilim tanır. Birincisi, ulusal yaşamın ve ulusal hareketlerin uyanması, tüm ulusal baskıya karşı savaşım ve ulusal devletlerin yaratılmasıdır. İkincisi, uluslararası ilişkinin her biçiminin gelişmesi ve sıklaşması, ulusal sınırların parçalanması, genelde ekonomik yaşamın, siyasetin, bilimin vb., yaratılmasıdır.
>
> "İki eğilim de kapitalizmin evrensel yasasıdır. Gelişmesinin başlangıcında birincisi ağırlıktadır. İkincisi, sosyalist topluma dönüşüme doğru ilerleyen olgun kapitalizmi karakterize eder. Marksistlerin ulusal programı, iki eğilimi de dikkate alır ve birincisi, ulusların ve dillerin eşitliğini ve bu çerçevede imtiyazların kabul edilmezliğini savunur. İkincisi, enternasyonalizm ilkesini ve proletaryanın burjuva ulusçuluğuyla, hatta onun en incelmiş biçimiyle bile, zehirlenmesine karşı uzlaşmasız savaşımı savunur." (Lenin, *"Ulusal Sorun Üzerine Eleştirisel Düşünceler"*, Toplu Yapıtlar. İng. basım, c.20, s.27)

İşte, Lenin'in sözünü ettiği ikinci eğilim, bugün dünya kapitalizmini belirleyen eğilimdir. Sınırlar her yoldan aşılmakta, geri-

cileşmektedir. Bu durumda, en incelmiş burjuva ulusçuluğuna karşı bile ödünsüz bir savaş gerekirken, milliyetçi sapmalar, en kabasından burjuva ulusculuğu çağrısı yapmaktadırlar.

Sınıflı toplumlarda, tüm toplumsal ilişkiler, doğrudan ya da dolaylı, siyasal bir nitelik kazanır. Fakat öte yanda, devletler ve sınırlar olduğu sürece, siyasal hareketlilik kaçınılmaz olarak ulusal yapılar içinde yürür. Hatta, kapitalizm altında "ulusal", siyaset alanının dışında da rol oynar. Her çeşit düşünce hareketi aynı zamanda ulusal biçim alır. Böyle olduğu için, yüzeysel yaklaşıldığında, sınıflar ulusu çatışan parçalara böldüğünden ve ulus ise farklı sınıfları birleştirdiğinden(!), sınıfsalla ulusalın ilişkisi düzgün anlaşılamaz. Sınıfların ve sınıfsal ilişkilerin toplumsal yaşamdaki *belirleyiciliği* kavranamaz.

Burjuva ideologları, oportünizm ve revizyonizm ve milliyetçi sapmalar bu güçlükten yararlanarak, "ulusal"a sınıfsal yanaşımı küllemek için ellerinden geleni yapmaktadırlar.

"Vatan" ve "ulus", burjuvazinin tarihsel çıkarlarıyla (ulusal çıkar) bağlı kavramlardır. Uluslararası alanda kapitalist devletlerin, "ulusal çıkar", "ulusal amaç" diyerek birbirinin gözünü oyması da bunun somut bir göstergesidir.

Ulusal Amaçları Savunarak Halkın Önderi Olmak!

İşçi hareketi içindeki milliyetçi sapmalar, işçi sınıfının toplumsal kavgada önderliği ele geçirmesi konusunda geneliyle şöyle derler:

"Orta derecede gelişmiş ülkelerde tekelci sermaye, uluslarası finans oligarşisi ile sıkı bağ içinde ulusun iradesini hiçe sayar. Onu yok olmaya sürer. Bu durumda işçi sınıfı ulusal çıkarları, 'genel ulusal amaçları' kararlı bir biçimde savunan, ulusal sorunların çözüm yolunu gösteren bir sınıf ve hatta tek sınıf olarak ortaya çıktığında ulusun gözünde büyük bir saygınlık kazanır.

"Burjuvazi tarihsel olarak "ulusun önderi olma" özelliğini yitirmiştir. Ama bu demek değil ki, her ülkede bu rolü, bu iddiada bulunmayı kendiliğinden terkedecektir. Proletarya ulusun önderi sınıf olma rolüne yükselemezse, burjuvazi, şövenizmle ve ulusal ve sosyal demagojilerle kendini önder göstermeye, halkı kandırmaya devam edecektir."

Bu paragraflarda özetlemeye çalıştığımız temel fikir şudur: İşçi sınıfı, ulusal çıkarları ve amaçları kararlı biçimde savunursa, ulusun önderi olur!

Oysa, Marks ve Engels, her yerde, milliyetçi sapmaların onlara söyletmeye çalıştığının tersini söylerler. Sınıf savaşımı öncelikle bir ulusun içinde geçtiğinden, ilerici sınıf, *kendi sınıf çıkarını* toplumun (ulusun) çıkarı durumuna getirmeli, toplumu *kendi sınıf çıkarları çevresinde* toplamalıdır derler.

Biri, ulusal çıkarları savunmak, öteki kendi sınıf çıkarlarını toplumun çıkarı yapmak diyen bu iki fikir, iki ayrı dünya, iki ayrı sınıf sözcülüğüdür. Sonuçta, kilit soru şudur: Hangi sınıfın çıkarları "ulusal" çıkarı belirleyecektir?

Kendi sınıf çıkarlarını toplumun çıkarı yapmak fikrini Marks ve Engels, *Manifesto*'dan önce, kapitalist gelişmenin başlarında Fransa ve Almanya burjuvazisi için öne sürmüşlerdir. Örneğin, 1840'larda Almanya'da büyük bir işsizlik ve yoksulluk vardır. Marks ve Engels, bu yoksulluk nasıl yenilecek diye sormuş ve şöyle yanıtlamışlardır:

> "Yalnızca bir yolu vardır: Bir sınıf, tüm ulusun ayağa kalkışını kendi ayağa kalkışına, tüm öteki sınıfların çıkarlarının karşılanmasını kendi çıkarlarının karşılanması ve geliştirilmesine bağımlılılaştıracak denli güçlenmelidir. Bu bir sınıfın çıkarı o süre için ulusal çıkar durumuna ve bu sınıf o süre için ulus temsilcisi durumuna gelmelidir." (Engels, *Almanya'da Anayasal Sorun*, Marks-Engels, Toplu Yapıtlar, İng. basım, c.6., s.85)

Almanya'da bu sınıf o gün için burjuvazidir. Böyle olduğu ve burjuva toplumundan söz edildiği için, "tüm ulusun" ayağa kalkmasından söz edilebilmektedir. Oysa, burjuva toplumunda işçi sınıfı tüm ulusun değil, ancak sömürülen emekçi sınıfların başına geçebilir. Tüm ulus değil, ancak çalışan yığınlar ayağa kalkabilir.

Manifesto'daki satırları birlikte okuyalım:

> "Proletaryanın burjuvaziyle kavgası, özde değil ama biçimde ilk *önce* ulusal bir kavgadır. Her ülkenin proletaryası tabii ki önce kendi burjuvazisi ile hesabını görmelidir."
>
> "İşçilerin vatanı yoktur. Sahip olmadıkları bir şeyi onlardan alamayız. Proletaryanın herşeyden önce siyasal üstünlüğü elde etmesi, ulusun önder sınıfı olmak üzere yükselmesi, kendisini ulus yapması zorunlu olduğundan, bu kadarıyla o, sözcüğün burjuva anlamıyla olmasa da, ulusaldır." (SW, 124)

Proletaryanın bilinçlenmesi ölçüsünde, şu ya da bu fabrikada, şu ya da bu işkolunda, şu ya da bu bölgede yürüyen kesimsel kavgalar genelleşir ve ülke çapında sınıf savaşımı durumuna gelir. Proletaryanın sınıf savşımını yürüttüğü alan, öncelikle erkin burjuvazinin elinde olduğu ulusal devlet sınırları içindeki alandır. İşte bu nedenle, gerçekte değil, görüntüde, özde değil biçimde, sınıf savaşımı ulusaldır. Belli bir ulusun sınırları içindedir.

Millliyetçi sapmalar, "proletarya ulusal çıkarları savunarak ulusun öncüsü olur" diyerek, *Manifesto*'nun "kendi sınıf çıkarlarını toplumun yapmak" fikrini çarpıtmaktadırlar.

Milliyetçiler, bu çarpıtmayla birşey daha yapmış olmaktadırlar. *Manifesto*'nun en ünlü cümlelerini, Marksizmin temel taşlarından olan, "**işçilerin vatanı yoktur**" fikrini de kaldırıp atmış olmaktadırlar.

"İşçilerin vatanı yoktur" doğrusu, Marksizme *Manifesto* ile de girmemiştir. Bu fikir, *Manifesto*'dan önce Fransa ve Almanya'da çıkan yayınlarda da vardı. *Manifesto*, noktayı koymuştur.

"Vatan" ve "ulus", burjuvazinin tarihsel çıkarlarıyla (ulusal çıkar) bağlı kavramlardır. Uluslararası alanda kapitalist devletlerin, "ulusal çıkar", "ulusal amaç" diyerek birbirinin gözünü oyması da bunun somut bir göstergesidir.

Proletarya, kendisi için sınıf olmadığı, ayrı sınıf olduğu bilincine varmadığı sürece, "*ulusal sınıf devleti*", yani burjuva devleti, ona "vatan", "kendi devleti" gibi gelir. Oysa bu, burjuvazinin kendine kurduğu vatandır. Sınıfın bilinci yükseldikçe, bu aldatmaca aşılır.

Aldatmaca aşılır ama sınıf savaşımının yürüdüğü ulusal çerçeve yerinde durur. Proletarya sınıf bilincine tam erdiğinde, siyasal erki almaya yöneldiğinde de, bu kavgayı önce belirli bir ulusun, devletin sınırları içinde verir. Önce ulusal sınırlar içinde yönetici sınıf olmayı hedeflediğinden "ulusal" bir müfrezedir.

Bu anlamda, proletaryanın tabii ulusal bir görüntüsü vardır. Ancak, proletarya ulusal değil, enternasyonalist bir sınıftır.

Kaldı ki, kapitalizmin, gelişimi boyunca iki eğilime sahip olduğunu, Lenin'den öğrenmişizdir:

Başlangıçta, kendi içinde üretim yapan küçük birimleri birleştirerek ve büyüterek tek bir pazar, tek bir ulusal devlet yaratma döneminde *ilerici* işlev gören bir ulusallaşma çizgisi vardır. Bu dönemde "ulusal sınır" büyük bir aşama, büyük bir ilerlemedir. Oysa, emperyalizm aşamasında ulusal sınırlar, başta burjuvazinin kendisine, kapitalizmin gerek duyduğu pazara yetmez olmuştur. Dolayısıyla, kapitalizmin yaygınlaşıp derinleşmesi oranında ulusal çerçeve, kapitalizmin yaygınlaşıp derinleşmesi oranında ulusal çerçeve ve ulusal özellikler silikleşmektedir.

Bugün dünya kapitalizmini belirleyen ikinci eğilimin işleyişi sonucunda, dünyanın çeşitli bölgeleri arasında sınıf savaşımının koşulları da giderek birbirine yakınlaşmaktadır. Değişik ülkelerde sınıf savaşımı arasındaki farklılıklar azalmaktadır. Böylece, tüm dünya çapında işçilerin savaşımı arasındaki farklılıklar azalmaktadır. Böylece, tüm dünya çapında işçilerin *savaşım programı* giderek benzeşmekte, uluslararasılaşmakta ve can alıcı bir önem kazanmaktadır.

Proletarya, kendisi için sınıf olmadığı, ayrı sınıf olduğu bilincine varmadığı sürece, "ulusal sınıf devleti", yani burjuva devleti, ona "vatan", "kendi devleti" gibi gelir. Oysa bu, burjuvazinin kendine kurduğu vatandır. Sınıfın bilinci yükseldikçe, bu aldatmaca aşılır.

Dolayısıyla bugün dünya ölçeğinde staratejik karar yeteneğine, yani *dünya ölçeğinde örgüte* sahip birleşik bir güç olarak savaşılmazsa, **bir "ulusun" sınırları içinde proletaryanın kurtuluşu giderek zorlaşmaktadır.**

Artık, ancak değişik ülkelere, değişik uluslara bölünmüş işçilerin *savaşım ve örgüt birliği* geliştikçe, kendi burjuvazilerine karşı yürüttükleri kavga, tekil çatışmalar olmaktan çıkıp anlamlı bir savaş durumuna gelebilir. Ancak böyle durumlarda, *uluslararası sınıf kardeşliği* kavramı, gerçek anlamını kazanır ve devrimlerin utkusu yakınlaşır.

Bu gidişi Marks, Engels daha yaşadıkları dönemde görmüşler ve enternasyonalizmi eylemlerinin köşe taşı yapmışlardır. Onların "vatanı", sınıf kavgasının yükseldiği yer olmuştur. Proletaryanın uluslararası birliğini sağlamak için büyük çaba harcamışlardır. 1846'da "ulusların kardeşliği" belgisinin, "tüm ülkelerin proleterlerinin kardeşliği" belgisine dönüştürülmesini istemişler ve ardından da I. Enternasyonal'i kurmuşlardır.

Yineleme pahasına da olsa bir daha söyleyelim. Marks ve Engels'e göre, sınıf kavgası özde değil, biçimde ulusaldır, çünkü her ülkenin işçisi önce kendi burjuvazisiyle hesaplaşır.

Milliyetçi sapmalar ise bunu başka türlü yorumluyor ve işçi sınıfı, ulusal çıkarları savunmalıdır diyor!

Hatırlayalım, şimdilerde "wine bar" işleten Nabi Yağcı, saygıdeğer "komünist" olduğu dönemlerde bu milliyetçi sapmayı ne güzel dillendirmişti:

> "İşçi sınıfı eğer ulusal çıkarların .... en kararlı ve gerçek savunucusu olarak ortaya çıkmazsa, hem enternasyonalist, hem de ateşli bir yurtsever güç olarak kendini ortaya koymazsa öncülük rolüne hiçbir zaman hazırlanamaz."

Böylece, milliyetçi "sol"lar Marks ve Engels'in hiçbir zaman söylemeyecekleri birşey söylemiş olurlar: İşçi sınıfı ulusal çıkarlar, ulusal amaçlar adı altında, burjuvazinin çıkarlarını savunmalıdır!

Bir başka noktaya değinecek olursak, işçilerin vatanı yoktur sözü, onlar doğup büyüdükleri yerleri sevmezler anlamına gelmez. Tabii severler, mahalleyi de, evi de, bağı da severler. Fakat, işçi sınıfı *yurtsever değil, enternasyonalist* bir sınıftır. Onun sevgisi de, ilgisi de enternasyonalist sınıf benliğinin prizmasından geçer.

Ülke, sınıf savaşımının siyasal, toplumsal, kültürel koşullarının alanıdır. İşçi sınıfının ülkeye ilgisi bununla bağlıdır. Ancak bu ilgi ve sevgi, hiçbir zaman kendi burjuvazisi ile sınıf düşmanlığının ve dünya işçi sınıfının öteki müfrezeleriyle sınıf birliğinin önüne geçemez. Tam tersine, bunları besleyen bir içerik taşır.

Bu nedenle, işçi sınıfı ülkesini sevse de, "yurtsever bir güç" değildir ve Lenin'in dediği gibi, **"yurtseverlik" komünistin ağzına yakışmayan bir sözcüktür.** ●

sayıların dili

TABLO:1

DÜNYA MAL TİCARETİNDE BAŞLICA İHRACATÇI ÜLKELER
(1997- Milyar $ ve %)

Sıra	Ülkeler	Değer (f.o.b.)	Pay	Değişme
1	ABD	688,9	12,6	10,0
2	Almanya	511,7	9,4	-2,0
3	Japonya	421,1	7,7	2,0
4	Fransa	287,8	5,3	0,0
5	İngiltere	280,1	5,1	7,0
6	İtalya	238,9	4,4	-5,0
7	Kanada	214,4	3,9	6,0
8	Hollanda	193,5	3,5	-5,0
9	Hong-Kong	188,1	3,4	4,0
10	Çin	182,7	3,3	21,0
11	Belçika-Lüks.	167,6	3,1	-2,0
12	G.Kore	136,6	2,5	5,0
13	Singapur	125,0	2,3	0,0
14	Tayvan	121,9	2,2	5,0
15	Meksika	110,4	2,0	15,0
16	İspanya	104,3	1,9	2,0
17	İsveç	82,4	1,5	-3,0
18	Malezya	78,7	1,4	0,0
19	İsviçre	76,1	1,4	-6,0
20	Rusya Fed.	65,7	1,2	-5,0
21	Avustralya	63,2	1,2	4,0
22	Tayland	58,2	1,1	5,0
23	Avusturya	56,9	1,0	-2,0
24	S.Arabistan	55,2	1,	-3,0
25	Endonezya	53,4	1,0	7,0
26	Brezilya	53,0	1,0	11,0
27	İrlanda	52,4	1,0	8,0
28	Danimarka	48,5	0,9	-5,0
29	Norveç	47,7	0,9	-4,0
30	Finlandiya	41,0	0,8	1,0
Liste Toplamı		4.805,0	88,1	3,0
Dünya Toplamı*		5.455,0	100,0	3,0

* Hong-Kong ve Singapur'un re-export rakamları dahil.
Kaynak: Dünya Ticaret Örgütü

TABLO:2

DÜNYA MAL TİCARETİNDE BAŞLICA İTHALATÇI ÜLKELER
(1997- Milyar $ ve %)

Sıra	Ülkeler	Değer (c.i.f.)	Pay	Değişme
1	ABD	899,2	16,1	9,0
2	Almanya	441,5	7,9	-4,0
3	Japonya	338,4	6,0	-3,0
4	İngiltere	307,2	5,5	7,0
5	Fransa	266,8	4,8	-5,0
6	Hong-Kong	208,7	3,7	4,0
7	İtalya	208,6	3,7	1,0
8	Kanada	201,0	3,6	15,0
9	Hollanda	177,1	3,2	-4,0
10	Belçika Lükse	155,5	2,8	-4,0
11	G.Kore	144,6	2,6	-4,0
12	Çin	142,4	2,5	3,0
13	Singapur	132,4	2,4	1,0
14	İspanya	122,7	2,2	1,0
15	Tayvan	113,2	2,0	12,0
16	Meksika	112,5	2,0	23,0
17	Malezya	78,6	1,4	0,0
18	İsviçre	75,8	1,4	-4,0
19	Avustralya	65,8	1,2	1,0
20	Brezilya	65,7	1,2	15,0
21	İsveç	65,2	1,2	-2,0
22	Tayland	64,5	1,2	-12,0
23	Avusturya	63,2	1,1	-6,0
24	Rusya Fed.	48,0	0,9	11,0
25	Türkiye	46,8	0,8	10,0
26	Polonya	42,0	0,8	13,0
27	Endonezya	41,7	0,7	-3,0
28	Danimarka	40,6	0,7	-10,0
29	Hindistan	40,6	0,7	9,0
30	İrlanda	39,1	0,7	9,0
Liste Toplamı		4.749,0	84,9	2,0
Dünya Toplamı*		5.600,0	100,0	3,0

* Hong- Kong ve Singapur'un re-exporta yönelik ithalata ilişkin rakamları dahil.
Kaynak: Dünya Ticaret Örgütü

TABLO:3

DÜNYA MAL TİCARETİNDE BAŞLICA İHRACATÇI ÜLKELER
(AB İçi Ticaret Hariç)(1997- Milyar $ ve %)

Sıra	Ülkeler	Değer (f.o.b.)	Pay	Değişme
1	Avrupa Birliği (15)	823,0	19,7	3,0
2	ABD	688,9	16,5	10,0
3	Japonya	421,1	10,1	2,0
4	Kanada	214,4	5,1	6,0
5	Hong-Kong	188,1	4,5	4,0
6	Çin	182,7	4,4	21,0
7	G.Kore	136,6	3,3	5,0
8	Singapur	125,0	3,0	0,0
9	Tayvan	121,9	2,9	5,0
10	Meksika	110,4	2,6	15,0
11	Malezya	78,7	1,9	0,0
12	İsviçre	76,1	1,8	-6,0
13	Rusya Fed.	65,7	1,6	-5,0
14	Avustralya	63,2	1,5	4,0
15	Tayland	58,2	1,4	5,0
16	S.Arabistan	55,2	1,3	-3,0
17	Endonezya	53,4	1,3	7,0
18	Brezilya	53,0	1,3	11,0
19	Norveç	47,7	1,1	-4,0
20	Hindistan	33,9	0,8	3,0
21	G.Afrika	30,3	0,7	6,0
22	Bir. Arap Emirlikleri	26,5	0,6	2,0
23	Polonya	26,0	0,6	6,0
24	Türkiye	25,4	0,6	10,0
25	Arjantin	25,4	0,6	7,0
26	Filipinler	25,2	0,6	23,0
27	Venezuela	23,9	0,6	4,0
28	Çek Cumhuriyeti	22,5	0,5	3,0
29	İsrail	22,4	0,5	9,0
30	Macaristan	18,7	0,4	19,0
Liste Toplamı		3.844,0	92,0	5,0
Dünya Toplamı*		4.180,0	100,0	5,0

* Hong-Kong ve Singapur'un re-export rakamları dahil.
Kaynak: Dünya Ticaret Örgütü

TABLO:4

DÜNYA MAL TİCARETİNDE BAŞLICA İTHALATÇI ÜLKELER
(AB içi ticaret hariç)(1997- Milyar $ ve %)

Sıra	Ülkeler	Değer (c.i.f.)	Pay	Değişme
1	ABD	899,2	20,8	9,0
2	Avrupa Bir.(15)	768,2	17,8	2,0
3	Japonya	338,4	7,8	-3,0
4	Hong-Kong	208,7	4,8	4,0
5	Kanada	201,0	4,7	15,0
6	G. Kore	144,6	3,3	-4,0
7	Çin	142,4	3,3	3,0
8	Singapur	132,4	3,1	1,0
9	Tayvan	113,2	2,6	12,0
10	Meksika	112,5	2,6	23,0
11	Malezya	78,6	1,8	0,0
12	İsviçre	75,8	1,8	-4,0
13	Avustralya	65,8	1,5	1,0
14	Brezilya	65,7	1,5	15,0
15	Tayland	64,5	1,5	-12,0
16	Rusya Fed.	48,0	1,1	11,0
17	Türkiye	46,8	1,1	10,0
18	Polonya	42,0	1,0	13,0
19	Endonezya	41,7	1,0	-3,0
20	Hindistan	40,6	0,9	9,0
21	Filipinler	37,3	0,9	9,0
22	Norveç	35,4	0,8	-1,0
23	G.Afrika	31,6	0,7	5,0
24	İsrail	30,6	0,7	-3,0
25	Arjantin	30,3	0,7	27,0
26	Bir. Arap Emir.	28,2	0,7	8,0
27	S.Arabistan	27,3	0,6	-2,0
28	Çek Cumhuriyeti	27,0	0,6	-3,0
29	Macaristan	20,8	0,5	15,0
30	Şili	19,6	0,5	10,0
Liste Toplamı		3.918,0	90,7	5,0
Dünya Toplamı*		4.320,0	100,0	5,0

*Hong- Kong ve Singapur'un re-exporta yönelik ithalata ilişkin rakamları dahil.
Kaynak: Dünya Ticaret Örgütü

TABLO:5

DÜNYA HİZMET TİCARETİNDE BAŞLICA İHRACATÇI ÜLKELER (1997- Milyar $ ve %)

Sıra	Ülkeler	Değer	Pay	Değişme
1	ABD	230,7	17,8	8,0
2	İngiltere	84,8	6,5	9,0
3	Fransa	81,9	6,3	-1,0
4	Almanya	72,3	5,6	-8,0
5	İtalya	71,2	5,5	3,0
6	Japonya	68,4	5,3	3,0
7	Hollanda	48,5	3,7	0,0
8	İspanya	43,6	3,4	-1,0
9	Hong-Kong	37,4	2,9	0,0
10	Belçika-Lüksem.	33,3	2,6	-4,0
11	Avusturya	30,6	2,4	-13,0
12	Singapur	30,1	2,3	1,0
13	Kanada	29,2	2,3	5,0
14	G.Kore	28,2	2,2	10,0
15	İsviçre	23,9	1,8	-9,0
16	Çin	23,3	1,8	13,0
17	Avusturalya	18,9	1,5	5,0
18	İsveç	17,4	1,3	4,0
19	Tayvan	16,6	1,3	3,0
20	Danimarka	16,3	1,3	-1,0

Kaynak: Dünya Ticaret Örgütü

TABLO:6

DÜNYA HİZMET TİCARETİNDE BAŞLICA İTHALATÇI ÜLKELER (1997- Milyar $ ve %)

Sıra	Ülkeler	Değer	Pay	Değişme
1	ABD	151,4	12,0	8,0
2	Japonya	122,6	9,7	-5,0
3	Almanya	116,3	9,2	-8,0
4	İngiltere	69,7	5,5	9,0
5	İtalya	69,1	5,5	3,0
6	Fransa	61,4	4,9	-6,0
7	Hollanda	43,4	3,4	-3,0
8	Kanada	35,7	2,8	1,0
9	G.Kore	33,4	2,6	5,0
10	Belçika-Lüksem.	32,2	2,5	-3,0
11	Avusturya	26,4	2,1	-14,0
12	Tayvan	24,3	1,9	2,0
13	İspanya	23,8	1,9	0,0
14	Çin	23,8	1,9	6,0
15	Hong-Kong	22,9	1,8	6,0
16	İsveç	20,1	1,6	8,0
17	Avustralya	19,0	1,5	5,0
18	Singapur	18,9	1,5	1,0
19	Rusya Fed.	18,3	1,4	-2,0
20	Tayland	17,4	1,4	-10,0

Kaynak: Dünya Ticaret Örgütü

TABLO: 7

TÜRKİYE'NİN ÖDEMELER DENGESİ (Milyon Dolar)

	1995	1996	1997
A.CARİ İŞLEMLER			
İhracat FOB	**21.975**	**32.446**	**32.631**
İhracat	21.636	23.225	26.245
Bavul Ticareti		8.842	5.849
Transit Ticaret	339	379	537
İthalat FOB	**-35.187**	**-43.028**	**-48.029**
İthalat CİF	-35.709	-43.627	-48.585
Altın İthalatı	-1.322	-1.672	-1.867
Transit Ticaret	-301	-347	-492
Navlun ve Sigorta	2.145	2.618	2.915
DIŞ TİCARET DENGESİ	**-13.212**	**-10.582**	**-15.398**
Diğer Mal-Hizmet Gelirleri	**16.094**	**14.628**	**21.273**
Turizm	4.957	5.650	7.002
Faiz Gelirleri	1.488	1.577	1.900
Diğer	9.649	7.401	12.371
Diğer Mal-Hizmet Giderleri	**-9.717**	**-10.930**	**-13.420**
Turizm	-911	-1.265	-1.716
Faiz Giderleri	-4.303	-4.200	-4.588
Diğer	-4.503	-5.465	-7.116
TOPLAM MAL, HİZMETLER	**-6.835**	**-6.884**	**-7.545**
Karşılıksız Transfer Girişleri (Özel)	**3.425**	**3.892**	**4.552**
İşçi Gelirleri	3.327	3.542	4.197
Diğer	98	350	355
Karşılıksız Transferler (Resmi)	**1.071**	**555**	**314**
İşçi Gelirleri	38	48	32
Diğer	1.033	507	282
CARİ İŞLEMLER DENGESİ	**-2.339**	**-2.437**	**-2.679**
B.SERMAYE HAREKETLERİ	**4.643**	**8.763**	**8.616**
Doğrudan Yatırımlar	**772**	**612**	**554**
Giriş	**935**	**937**	**873**
Çıkış	**-163**	**-325**	**-319**
Portföy Yatırımları	**237**	**570**	**1.634**
Varlık	**-466**	**-1.380**	**-710**
Yükümlülük	**703**	**1.950**	**2.344**
Diğer Uzun Vadeli Sermaye Hare.	**-79**	**1.636**	**4.667**
Kullanımlar	4.126	6.048	9.784
Ödemeler	-5.667	-5.685	-6.095
Mevduat (KMDTH-Net)	1.462	1.273	978
Kısa Vadeli Sermaye Hareket.	**3.713**	**5.945**	**1.761**
Varlıklar (Net)	-383	331	-1.750
Verilen Krediler	1.101	-125	-358
Banka Rezervi ve Diğer Varlıklar	-1.484	456	-1.392
Yükümlülükler (Net)	4.096	5.614	3.511
Sağlanan Krediler	3.096	4.320	3.613
Mevduatlar	1.000	1.294	-102
C.NET HATA ve NOKSAN	**2.354**	**-1.781**	**-2.593**
GENEL DENGE	**4.658**	**4.545**	**3.344**
D.REZERV HAREKETLERİ	**-4.658**	**-4.545**	**-3.344**
IMF	**347**	**0**	**-28**
Resmi Rezervler	**-5.005**	**-4.545**	**-3.316**

Kaynak: TCMB, Ödemeler Dengesindeki Gelişmeler (Ocak-Aralık 1997)

sayıların dili

TABLO: 8

İHRACATIN DTÖ TANIMINA GÖRE SEKTÖREL DAĞILIMI

	Milyon Dolar			% Değişme		% Pay		
	1995	996	1997	96/95	97/96	1995	1996	1997
1- TARIMSAL ÜRÜNLER	**4.555**	**4.949**	**5.471**	**8,6**	**10,5**	**21,1**	**21,3**	**20,8**
i-Gıda Maddeleri	**4.239**	**4.557**	**5.134**	**7,5**	**12,7**	**19,6**	**19,6**	**19,6**
Canlı hayvanlar ve gıda mad.	3.424	3.559	4.079	3,9	14,6	15,8	15,3	15,5
Canlı hayvanlar	132	85	83	-35,6	-2,7	0,6	0,4	0,3
Hububat ve mamulleri	441	507	637	15,1	25,4	2,0	2,2	2,4
Meyva, sebze ve mamulleri	2.178	2.219	2.466	1,9	11,2	10,1	9,6	9,4
Tabii bal, şeker ve mamulleri	197	211	270	7,0	27,7	0,9	0,9	1,0
Hayvan Yemleri	47	59	62	25,1	5,2	0,2	0,3	0,2
Diğer Gıda Maddeleri	429	478	562	11,4	17,5	2,0	2,1	2,1
İçkiler, tütün ve mamulleri	469	742	754	58,3	1,5	2,2	3,2	2,9
Alkollü ve alkolsüz içkiler	88	105	71	19,6	-32,4	0,4	0,5	0,3
Tütün ve mamulleri	381	638	683	67,2	7,1	1,8	2,7	2,6
Hayvansal ve bitkisel yağ, mum	328	232	272	-29,2	17,2	1,5	1,0	1,0
Yağlı tohumlar ve meyvalar	18	23	30	27,0	28,3	0,1	0,1	0,1
ii-Tarımsal Ham maddeler	**316**	**392**	**337**	**24,2**	**-14,0**	**1,5**	**1,7**	**1,3**
Deri, kösele ve ham postlar	4	4	3	16,1	-32,9	0,0	0,0	0,0
Tabii, sentetik ve rejenere kauçuk	15	14	9	-9,5	-37,5	0,1	0,1	0,0
Tabii mantar ve yuvarlak ağaçlar	27	18	31	-34,3	77,5	0,1	0,1	0,1
Odun hamuru ve kağıt döküntüleri	1	0	0	-70,0	5,5	0,0	0,0	0,0
Dokumaya elverişli lif ve döküntüleri	169	279	213	64,4	-23,7	0,8	1,2	0,8
Bitkisel-hayvansal diğer ham madde	99	78	82	-22,0	5,2	0,5	0,3	0,3
2- MADENCİLİK ÜRÜNLERİ	**1.003**	**991**	**992**	**-1,2**	**0,1**	**4,6**	**4,3**	**3,8**
i- Maden cevheri ve döküntüleri	**443**	**418**	**462**	**-5,7**	**10,6**	**2,0**	**1,8**	**1,8**
ii- Mineral yakıtlar ve yağlar	**288**	**275**	**192**	**-4,5**	**-30,2**	**1,3**	**1,2**	**0,7**
Kömür	0	1	1	358,3	46,3	0,0	0,0	0,0
Petrol ve ürünleri	278	250	169	-10,0	-32,5	1,3	1,1	0,6
Petrol gazları, doğal gaz	11	9	11	-13,2	20,7	0,0	0,0	0,0
Elektrik enerjisi	0	15	11		-28,4	0,0	0,1	0,0
iii- Demir dışı metaller	**272**	**298**	**338**	**9,7**	**13,3**	**1,3**	**1,3**	**1,3**
3- SANAYİ	**16.064**	**17.256**	**19.753**	**7,4**	**14,5**	**74,2**	**74,3**	**75,3**
i- Demir ve çelik	**1.972**	**1.926**	**2.232**	**-2,3**	**15,8**	**9,1**	**8,3**	**8,5**
ii- Kimyasallar	**890**	**998**	**1.169**	**12,2**	**17,1**	**4,1**	**4,3**	**4,5**
Plastikler	207	196	235	-5,1	19,9	1,0	0,8	0,9
Eczacılık ürünleri	64	97	114	53,0	16,7	0,3	0,4	0,4
Diğer kimyasallar	620	705	820	13,8	16,4	2,9	3,0	3,1
iii- Diğer yarı mamuller	**1.455**	**1.602**	**1.875**	**10,1**	**17,0**	**6,7**	**6,9**	**7,1**
Hazırlanmış deri, post ürünleri	38	44	62	17,3	41,6	0,2	0,2	0,2
Kauçuk mamulleri	281	251	278	-10,5	10,5	1,3	1,1	1,1
Mantar ve ağaç mamulleri	43	52	44	21,0	-14,2	0,2	0,2	0,2
Kağıt-karton ve mamulleri	127	128	156	0,4	21,7	0,6	0,6	0,6
Metal dışı mineral mamuller	608	693	838	14,0	20,9	2,8	3,0	3,2
İnşaat malzemeleri	212	221	279	4,3	26,5	1,0	0,9	1,1
Cam ve cam eşya	220	254	323	15,6	27,1	1,0	1,1	1,2
Diğerleri	177	218	236	23,4	8,1	0,8	0,9	0,9
Metal eşya	358	434	497	21,1	14,6	1,7	1,9	1,9
iv- Makina ve ulaşım aracı	**2.406**	**3.012**	**3.363**	**25,2**	**11,6**	**11,1**	**13,0**	**12,8**
Enerji üreten makina	58	92	110	57,8	20,4	0,3	0,4	0,4
Diğer elektriksiz makinalar	409	505	612	23,5	21,3	1,9	2,2	2,3
Büro ve haberleşme cihazları	256	332	493	29,5	48,6	1,2	1,4	1,9
Elektrikli makina ve cihazlar	745	958	966	28,6	0,8	3,4	4,1	3,7
Otomotiv sanayii ürünleri	643	806	665	25,2	-17,4	3,0	3,5	2,5
Diğer ulaşım araçları	294	320	516	8,6	61,3	1,4	1,4	2,0
v- Dokumacılık ürünleri	**2.532**	**2.724**	**3.352**	**7,6**	**23,1**	**11,7**	**11,7**	**12,8**
vi- Hazır giyim	**6.121**	**6.076**	**6.697**	**-0,7**	**10,2**	**28,3**	**26,2**	**25,5**
Deri ve kürkten giyim	467	347	407	-25,8	17,6	2,2	1,5	1,6
Diğer giyim eşyası	5.654	5.729	6.290	1,3	9,8	26,1	24,7	24,0
vii - Diğer tüketim malları	**687**	**918**	**1.065**	**33,5**	**16,1**	**3,2**	**4,0**	**4,1**
Sıhhi tesisat, ısı, aydınlatma malze.	121	134	137	11,0	1,7	0,6	0,6	0,5
Mobilyalar	74	87	91	16,5	5,4	0,3	0,4	0,3
Seyahat eşyası	35	38	40	10,1	3,1	0,2	0,2	0,2
Ayakkabı	115	151	209	31,8	38,7	0,5	0,7	0,8
Mesleki ölçü ve kontrol cihaz.	22	39	42	76,5	8,8	0,1	0,2	0,2
Diğer tüketim malları	320	468	545	46,1	16,5	1,5	2,0	2,1
4- DİĞER ÜRÜNLER	**15**	**28**	**30**	**92,8**	**4,0**	**0,1**	**0,1**	**0,1**
TOPLAM	**21.636**	**23.224**	**26.245**	**7,3**	**13,0**	**100**	**100**	**100**

TABLO:9

İTHALATIN DTÖ TANIMINA GÖRE SEKTÖREL DAĞILIMI

	Milyon Dolar			% Değişme		% Pay		
	1995	1996	1997	96/95	97/96	95	96	97
1- TARIMSAL ÜRÜNLER	**4.493**	**4.872**	**4.933**	**8,4**	**1,3**	**12,6**	**11,2**	**10,2**
i-Gıda Maddeleri	**2.498**	**2.836**	**2.654**	**13,6**	**-6,4**	**7,0**	**6,5**	**5,5**
Canlı hayvan ve gıda maddeleri	1.482	1.776	1.426	19,8	-19,7	4,1	4,1	2,9
Canlı hayvanlar	343	167	19	-51,2	-88,7	1,0	0,4	0,0
Hububat ve mamulleri	462	788	719	70,4	-8,8	1,3	1,8	1,5
Meyva, sebze ve mamulleri	88	101	176	14,1	74,8	0,2	0,2	0,4
Tabii bal, şeker ve mamulleri	203	294	44	44,7	-85,1	0,6	0,7	0,1
Hayvan Yemleri	101	150	184	48,2	22,9	0,3	0,3	0,4
Diğer Gıda Maddeleri	285	277	285	-2,8	3,1	0,8	0,6	0,6
İçkiler, tütün ve mamulleri	173	296	393	70,9	32,8	0,5	0,7	0,8
Alkollü ve alkolsüz içkiler	13	19	10	39,8	-45,7	0,0	0,0	0,0
Tütün ve mamulleri	160	277	383	73,5	38,0	0,4	0,6	0,8
Hayvansal bitkisel yağ ve mum	638	514	575	-19,4	11,9	1,8	1,2	1,2
Yağlı tohumlar ve meyvalar	204	250	260	22,5	3,7	0,6	0,6	0,5
ii-Tarımsal Ham maddeler	**1.995**	**2.035**	**2.279**	**2,0**	**12,0**	**5,6**	**4,7**	**4,7**
Deri, kösele ve ham postlar	464	677	589	45,9	-13,0	1,3	1,6	1,2
Tabii, sentetik, rejenere kauçuk	241	242	205	0,3	-15,2	0,7	0,6	0,4
Tabii mantar ve yuvarlak ağaçlar	145	183	167	25,9	-8,6	0,4	0,4	0,3
Odun hamuru, kağıt döküntüleri	246	127	144	-48,6	13,4	0,7	0,3	0,3
Dokuma lifi ve döküntüleri	833	732	1.090	-12,1	49,0	2,3	1,7	2,2
Bitkisel, hayvansal diğer ham maddeler	65	74	83	13,7	12,1	0,2	0,2	0,2
2- MADENCİLİK ÜRÜNLERİ	**6.708**	**8.079**	**8.418**	**20,5**	**4,2**	**18,8**	**18,5**	**17,3**
i- Maden cevheri ve döküntüleri	**1.337**	**1.350**	**1.390**	**1,0**	**2,9**	**3,7**	**3,1**	**2,9**
ii- Mineral yakıtlar ve yağlar	**4.619**	**5.914**	**6.063**	**28,0**	**2,5**	**12,9**	**13,6**	**12,5**
Kömür	321	624	626	94,1	0,5	0,9	1,4	1,3
Petrol ve ürünleri	3.291	3.998	3.716	21,5	-7,1	9,2	9,2	7,6
Petrol gazları, doğal gaz	1.007	1.280	1.636	27,1	27,8	2,8	2,9	3,4
Elektrik enerjisi	0	12	84	-	610,5	0,0	0,0	0,2
iii- Demir dışı metaller	**752**	**815**	**965**	**8,4**	**18,4**	**2,1**	**1,9**	**2,0**
3- SANAYİ	**24.411**	**30.520**	**35.015**	**25,0**	**14,7**	**68,4**	**70,0**	**72,1**
i- Demir ve çelik	**2.109**	**1.970**	**2.334**	**-6,6**	**18,5**	**5,9**	**4,5**	**4,8**
ii- Kimyasallar	**5.342**	**5.770**	**6.469**	**8,0**	**12,1**	**15,0**	**13,2**	**13,3**
Plastikler	1.198	1.381	1.657	15,3	20,0	3,4	3,2	3,4
Eczacılık ürünleri	551	636	811	15,5	27,5	1,5	1,5	1,7
Diğer kimyasallar	3.594	3.752	4.001	4,4	6,6	10,1	8,6	8,2
iii- Diğer yarı mamuller	**2.003**	**2.513**	**2.525**	**25,4**	**0,5**	**5,6**	**5,8**	**5,2**
Hazırlanmış deri, post ve mamulleri	224	278	284	24,2	2,0	0,6	0,6	0,6
Kauçuk mamulleri	170	258	277	51,7	7,4	0,5	0,6	0,6
Mantar ve ağaç mamulleri	49	72	76	47,6	5,3	0,1	0,2	0,2
Kağıt-karton ve mamulleri	698	712	700	2,0	-1,6	2,0	1,6	1,4
Metal dışı mineral mamuller	332	430	416	29,5	-3,3	0,9	1,0	0,9
Çimento vb. inşaat malzemeleri	22	27	44	21,8	62,1	0,1	0,1	0,1
Cam ve cam eşya	118	170	166	43,9	-1,9	0,3	0,4	0,3
Diğerleri	192	234	206	21,5	-11,8	0,5	0,5	0,4
Metal eşya	530	763	772	43,8	1,2	1,5	1,7	1,6
iv- Makina ve ulaşım araçları	**11.492**	**15.805**	**18.664**	**37,5**	**18,1**	**32,2**	**36,2**	**38,4**
Enerji üreten makina	226	552	947	143,9	71,6	0,6	1,3	1,9
Diğer elektriksiz makinalar	4.554	6.758	6.869	48,4	1,6	12,8	15,5	14,1
Büro ve haberleşme cihazları	1.677	2.107	2.776	25,7	31,8	4,7	4,8	5,7
Elektrikli makina ve cihazlar	1.048	1.489	1.754	42,1	17,8	2,9	3,4	3,6
Otomotiv sanayii ürünleri	1.730	2.847	4.348	64,6	52,7	4,8	6,5	8,9
Diğer ulaşım araçları	2.258	2.052	1.970	-9,1	-4,0	6,3	4,7	4,1
v- Dokumacılık ürünleri	**1.811**	**2.111**	**2.324**	**16,6**	**10,1**	**5,1**	**4,8**	**4,8**
vi- Hazır giyim	**49**	**171**	**233**	**248,8**	**36,3**	**0,1**	**0,4**	**0,5**
Deri ve kürkten giyim	3	17	16	520,6	-5,7	0,0	0,0	0,0
Diğer giyim eşyası	46	154	217	232,7	40,9	0,1	0,4	0,4
vii - Diğer tüketim malları	**1.605**	**2.180**	**2.466**	**35,8**	**13,1**	**4,5**	**5,0**	**5,1**
Sıhhi tesisat, ısı ve aydınlatma malzeme.	104	144	155	38,7	7,3	0,3	0,3	0,3
Mobilyalar	69	127	161	85,6	26,4	0,2	0,3	0,3
Seyahat eşyası	7	19	21	182,9	11,3	0,0	0,0	0,0
Ayakkabı	46	99	135	116,9	36,6	0,1	0,2	0,3
Mesleki ölçü ve kontrol cihazları	558	651	733	16,6	12,6	1,6	1,5	1,5
Diğer tüketim malları	822	1.139	1.261	38,6	10,7	2,3	2,6	2,6
4- DİĞER ÜRÜNLER	**96**	**155**	**218**	**62,4**	**40,7**	**0,3**	**0,4**	**0,4**
TOPLAM	**35.708**	**43.627**	**48.585**	**22,2**	**11,4**	**100**	**100**	**100**

ALEVİ HAKLARIN TOPLUMSAL MÜCADELE TARİHİNDEN:

BABAİLER VE BABAİ AYAKLANMASI -II

HALİL DERVİŞ

İşçinin Sesi'nin 468. sayısında belirttiğimiz *Vilayetname*'deki alıntıda da gördüğümüz gibi, Kayseri ya da Kırşehir çevresinde, Karaca Ahmet'in gözcülüğü altında bir toplantı yapılmaktadır. İlk dönem Osmanlı tarih yazıcılarından Tarihçi Ali, Künh-ül Ahbar'da: "Ol tarihte Rum erenlerinin şöhretli kutbu Karaca Ahmed Sultan idi. Çağında elli yedibin müridi onun emrindeydi.... Sivrihisar'da oturan Seyyid Nureddin adında bir zatın terbiyesinde seccadenişindi..." diye yazmaktadır. *Şakaayik*'te ise Horasan'da bir şahın, yani bir feodal beyin oğlu olduğu ve cezbeye kapılarak Rum ülkesine geldiği belirtilir.

Bu toplantıda elli yedibin er ya da mürid biraraya gelmiş olabilir miydi? Yoksa bu sayıyı oluşturan aşiret ve oymakların temsilcileri, yani kocalar mı bulunmaktaydı? Bu büyükler kendi kabileleri soydaşları adına konuşup tartışıp karar alıyorlardı belki. Karaca Ahmet Sultan Gaziyan-ı Rum' un başerlerinden biri olacaktı daha sonra. Toplantıda Seyyid Nuredddin'in bulunup bulunmadığı açık değil. Ama kızı Fatma Bacı'nın burada ve görevli bulunduğu görülmektedir. Bu Fatma Bacı'nın daha sonra Alevi-Bektaşi literatüründe Hatun Ana, Fatma Nuriye, Kutlu Melek, Kadıncık Ana diye anılacağını ve Bacıyan-ı Rum' un başbacılarından olacağını biliyoruz. (Aşık Paşaoğlu, *agy.* S.165)

Yeniden Erenler meclisine dönüp, girişteki sözümüzü genişleterek yineleyelim: Hacı Bektaş'ın Rum'daki erenleri ziyarete gelişinin ana amacı, Karaca Ahmed Sultan'ın 57 bin müridiyle, yani kendisine candan bağlı 57 bin kişilik gücüyle, Baba Resul'un Suriye ve Anadolu'da her kavimden ve her dinden edinmiş olduğu 72 bin müridi, yani bu denli insan gücünü birleştirmenin yollarını aramaktı. Bize göre, Kırşehir, Kayseri, Sivrihisar-Eskişehir gibi Rum'un batısındaki kentlerin çevresindeki Türkmen yığınlarına önder olanların -Ahi önderleri dahil-, başkaldırı arifesinde kendileriyle birleşmesinin tezelden sağlanması gerekiyordu. Genç bilge ve ermiş, Ali soylu ve yedinci İmam Musa Kazım'dan inme Horasanlı Hacı Bektaş aracılığıyla birleşmeye çağrılıyorlardı.

Bu büyük toplantının, Baba İlyas'tan daha önce gelen bir haber üzerine yapılmış olması da olasıdır. Urfa-Samsat, Adıyaman, Maraş ve Malatya'dan Amasya'ya Tokat'a uzanan bölgelerdeki kaynaşma ve gelişmelerden de habersiz olamazlardı. Belki de Baba Resul'dan gelecek bir heyeti bekliyorlardı.

Hacı Bektaş Veli kuşkusuz, *Vilayetname*'de anlatıldığı gibi buraya ne güvercin donunda ve ne de tek başına gelmiş bulunuyordu. Kardeşi Menteş ve Baba İlyas'ın yanına kattığı bir bölük insanla birlikteydi. Ancak toplantının gözcüleri onları görüp, yukarıda açıkladığımız üzere gerekli yerleri bilgilendirmişlerdi. Söylencesel anlatımda dışavurulanlar, gelenlerin hiç de dostça karşılanmadıklarını gösteriyor. Bu gelenlere, çıkarcı bir yaklaşımla karşı koyanlar vardır: "Ne yapmalı ki Rum ülkesine girmesin? Girerse ülkeyi elimizden alır. Herkesi kendisine bağlar; artık bize ekmek kalmaz. Kanat gerip yolu tutalım." diyorlardı.

Hacı Bektaş Kabe'den değil, Baba İlyas Dergah'ından geliyordu

Erenler toplantısında Fatma Bacı, onun Beytullah, yani Allahın evi olarak nitelenen Kabe'den geldiğini belirtiliyordu. Bu Mekke'deki İslam Kabesi değildi; Baba İlyas'ın Amasya'daki dergahıydı Beytullah, yani şimdi bağlı bulunduğu Pirinin kapısıydı. Alevi inancında Kabe insan gönlüdür, insandır; bir talip pirini, mürşidini evinde ziyaret etse, Hac yerine geçer.

Kaynakların hemen hepsinin Karaca Ahmet Sultan'ın "Horasan şahlarından birinin oğlu olduğunu" söylemesi, onun gerçekten Bektaş'ın yaşlarında bir beyoğlu olduğunu gösterebilir. Belki de Horasan'dan tanışıklıkları vardı. Rum'un batısı Karaca Ahmet'ten soruluyordu ve aynı zamanda bir hekimdi. Kendisine bağlı elli yedi bin müridiyle çok büyük bir güçtü. Rakip bir önder tehlikesi her an varolabilirdi. Horasanlı Hacı Bektaş bu sırada devreye sokulmuştu. Bizce, Dede Garkın'ın kendisine gönderdiği Hacı Bektaş Baba Resul'un, çok iyi yetişmiş, ileri görüşlü ve sağduyu sahibi bir bilge; çağının olaylarıyla birlikte bilgilerini de sindirmiş bir siyasetçi ve bilgin olarak büyük keşfidir.

Hacı Bektaş Karaca Ahmet Sultan'ın kişiliğinde bilgi, görgü, inanç ve ikna gücüyle elli yedi bin Rumlu Erenler topluluğunu kendisine bağlamış ve peşinden çekip götürmüştür. Zaten Karaca Ahmet'in, Orhan dönemine dek yaşadığı ve Babailerden olduğunda Osmanlı tarih yazıcıları hem fikirdirler.

Ayaklanma Süreci

Baba İlyas'ın ününün yayılması, halifeleri ve müritlerinin onun adına yaptıkları propagandalar, Selçuklu Sultanı Gıyaseddin Keyhusrev II'ya ulaştırılır. Elvan Çelebi'nin anlattığına göre Çat'ta kadılık yapan va Baba İlyas'ı çekemeyen Köre Kadı tarafından ihbar edilmiştir. Anlatılan öyküde Köre Kadı, Baba'nın Ali'nin Düldül'üne eş olarak değerlendirilen Bozatı'nı ister. Atı alamayan Kadı Sultan'a durumu bildirir. Sözde Baba İlyas'a iftira attığı için, Sultan da Haraşna (Amasya) kalesine ordusunu sefere çıkarır.

Gerçekte, ayaklanma hazırlıkları, hareketin başı öğrenilmiş. Başlamadan bitirmek için kurnazca bir "yılanı baştan ezme" taktiği uygulanma yoluna gidilmiştir. Anlaşılıyor ki, çok bilinçli yapılmakta olan propaganda ve hazırlık aşaması henüz sona ermemiş, ayaklanma hareketi Baba Resul'un istediği biçimde olgunlaşmamıştı. Elvan Çelebi'nin dizelerinde Sultan Gıyaseddin'in niyet ve buyrukları şöyle yansıtılıyor:

"(...)
"Didi ol Kör herze vü hezeyan
"486 Şöyle kim fitne kıldı Sultanı
"Sultan aydur beglerim kanı,
"487 Hazır olur kamu gelür yir öper
"Aydur iy beglerüm gerek ki sefer
"488 Kılasuz düşmenüm belirdü tiz
"Anı kırmaga eylemen temyiz
"489 Tahtuma tacuma nazar kılmış
"Kendüyi hem Resul-i Hak bilmiş
"494 Tacumı tahtumı diler kim ala
"Yani ben olmıyam Melik ol ola
"497 Nişe ol kasd-ı taht u bahı kıla
"Yani benden diler bu mülki ala
"498 Varun eyle bunları garet idün
"Şöyle kim var durur hasaret idün
"499 Bunlara kimse mani olmasun
"Öyle varun kim nesne bilmesün
"500 Eyle kim cadula imiş bunlar
"Bilse sizi kırar imiş bunlar,
"501 Çün vasiyyet bu sureti dutdı
"Begler ü leşker-i ahuru gitdi" (E.Çelebi, *Menakıbu'l Kudsiyye*, s.42-44)

Görüldüğü gibi Selçuklu Sultanı Baba İlyas'ın Peygamberliğini ilan ettiğini öğrenmiş. Tacı, tahtı ve mülkünden olacağı endişesi içerisinde beylerini toplayıp, kimseye duyurmadan sessiz sedasız zaviyesine baskın yapıp, Baba İlyas ve çevresindekilerini yoketmelerini (hasaret idün, diye) buyuruyor. Beyleri ve bir süvari birliğini (leşker-i ahuru) Amasya'ya gönderiyor.

Bunu haber alan Baba İlyas seksen yandaşıyla zaviyeyi terkedip Haraşna kalesine sığındı ve orada gizlenerek savunma hazırlığına girişti. Öbür yandan bir yolunu bulup Kefersud'da isyan hazırlıklarını sürdüren Baba İshak'a haberci çıkarmıştı.

Baba İshak Selçuklu Ordularını Peşpeşe Eziyor

Haberi alan Baba İshak ayaklandırdığı güçlerin başına geçerek Kefersud'dan hareket etti. Hısn-i Mansur (Adıyaman), Gerger ve Kahta üzerinden ilerlemeye başladı. Kadın erkek, genç yaşlı eli silah tutan herkes savaşa katılmış, onun peşinden Baba Resul'u görmeye gidiyolardı.

İbn Bibi'nin tanımlamasına göre, büyük çoğunluğu "Siyah libaslı, kızıl börklü ve ayağı çarıklı Türkmenler idi" bunlar heterodoks islam (Alevi) inançlıydılar. Yolun üzerinde bulunan yerleşim alanlarını yakıp yıkarak, talan ederek ve Baba İlyas'ın peygamberliğini kabul edip kendilerine katılmayanları öldürerek ilerliyorlardı. İlerledikçe sayıları da artıyordu. Malatya valisi Muzafferuddin Alişir Selçuklu ve hristiyan paralı askerlerden bir orduyla Baba İshak'ı karşıladı. Yapılan meydan savaşında yenildi ve tüm ağırlığını bırakarak Malatya'ya geri çekilmek zorunda kaldı. Kürt ve Germiyanlardan oluşturduğu ikinci bir orduyla Elbistan ovasında saldırdıysa da, Baba İshak'ın yeni katılımlarla güçlenmiş ordusu tarafından bozguna uğratıldı.

Amasya'ya doğru, karşı koyanları öldürerek, engellenemez biçimde ilerliyorlardı. Sivas'ı alıp İğdişbaşı Hurremşahı ve diğer beyleri de öldürdüler. Babailerin bu başarısı karşısında bölgenin gayrimemnun halkları da onlara katıldı. Sivas çevresinde yaşayan Karamanlı ve Canik ve Sinop çevresinde konar-göçer yaşayan Çepni Türkmenleri de onlara katıldılar. Talanlardan ve ganimetten pay almak isteyen işsiz güçsüz, yoksul guruplar, herkes katılıyorlardı. Babailer Tokat'ı aldıktan sonra Amasya bölgesine girdiler.

Bu sırada Sultan Gıyaseddin Keyhusrev II korkusundan başkent Konya'yı terkedip Kubadabad'a çekildi. Hacı Mubarızüddin Armağanşah kumandasında büyük bir ordu Amasya'ya gönderilmiş bulunuyordu. Bu ordu Amasya kalesinde savunma durumunda olan Baba Resul'u tuzağa düşürerek savunma gücünü kırdı. Simon de Saint Quentine'nin anlattığına göre çok kanlı çarpışmalar oldu. Selçuklu ordusunun silahlarıyla yaralanmayacaklarına inandırılmış müritleri yakınlarını kaybettikçe Baba İlyas'a sormaya başlamışlardı. O da Tanrıya: "Tanrım ne yapıyorsun, uyuyor musun sen? Hani bana söz vermiştin!"diye sitemde bulunuyordu. Armağanşah bu kuşatmada Baba İlyas'ı yakalatıp Amasya kalesine astırır. Ayrıca savaş meydanında mızrakla ya da boğularak öldürüldüğüne dair farklı görüşler vardır. Elvan Çelebi ise, yakalanıp hapse atıldığı ve kırk gün sonra Bozatı duvar yararak onu kurtarıp göğe uçurduğunu anlatmaktadır.

Baba İshak'ın kumandası altında Babai kuvvetleri Tokat'tan Amasya'ya ulaştıklarında Baba Resul'un kalede sallanan cesediyle karşılaşınca çılgına dönmüşlerdi. Aylardır onu görmek, ona ulaşmak için yatağını yakıp yıkan, silip süpüren bir sel gibi Amasya'ya akmışlardı. "Baba Resulallah! Baba Resulallah!" diye bağırarak saldırıp Armağanşah'ın ordusunu darmadağın ettiler ve kendisini yakalayıp öldürdüler. Arkasından artık Konya'nın yolunu tutmuş bulunuyorlardı.

Gıyaseddin Keyhusrev bu büyük yenilginin ardından, Erzurum'daki sınır boyu kuvvetlerini, Emir Necmeddin kumandasında Babailerin üzerine sevketti. Altı gün içinde Sivas'a ulaşan bu ordu Türk, Gürcü, Kürt ve Frank askerlerinden oluşturulmuştu. Sivas'tan Kayseri'ye, oradan da Kırşehir'e geçen Selçuklu ordusu Babaileri beklemeye başladı.

Babai kuvvetleri, Baba İshak'ın başkumandanlığında Kayseri'ye yaklaştıklarında, Ziyaret adı verilen yerde Selçuklu ordusuyla yaptığı kısa bir çatışmayı da kazandıktan sonra Kırşehir'e

doğru ilerlemeyi sürdürdüler. Elvan Çelebi Kırşehir yakınlarında Kendek civarında kısa bir çarpışmadan daha sözetmektedir. Ancak her nedense A.Yaşar Ocak bunu görmezlikten gelmiştir. Bu bölümde Babai şeflerinin, bir toplantı yaptıklarını ve başından beri hareketin içinde olan Hacı Bektaş'ı sonu yaklaşmış ayaklanmanın dışına çıkarma kararı aldıklarını görüyoruz. Bizzat Babai "askerlerin yiğit başkumandanı' Hacı Bektaş'a bu kararı bildirerek, onun Kendek'e çıkıp Bereket Hacı'yı ziyaret etmesini, onun yanına gitmesini istemiştir.

Babailer Kendek'ten sonra Malya ovasına ulaşmışlardı. Bütün ağırlıklarını, sürülerini, kadın ve çocuklarını bu düzlükte bir araya topladılar. Malya ovasına gelmiş olan Selçuklu ordusunun başkumandanı Emir Necmeddin, yardımcıları Behramşah Candar, Gürcü Zahiruddin Şir idi. Bin kişilik 3000 altına kiralanmış zırhlı Frank şövalyelerinin başında ise Ferdehala (ya da Frederic) bulunuyordu.

Sonunda Selçuklu feodal sultanlığının, bütün güçlerini seferber ettiği koskoca ordusuyla (12 bin ile 60 bin arasında rakam verilmektedir), Babai halk güçleri (3 bin ile 6 bin arası rakamlar verilmektedir) 1240 yılının Kasım ayı başlarında Malya ovasında karşı karşıya gelmişlerdi. Yine Saint Quentinli Simom'un verdiği bilgiye göre Babai halk güçleri, iki ay içerisinde inançları uğruna hayatlarını hiçe sayarak, Selçuklu feodal kuvvetlerine karşı tam 12 meydan savaşı kazanmış bulunuyordu. Bu nedenledir ki, Selçuklu askerleri Babai güçlerinin, Türkmenlerin savaşçı şiddetinden korktukları kadar, aralarında yayılmış olan Baba Resul'un mucizelerinden de çekiniyorlardı. Onlardan 4 veya 10 kat daha fazla olmalarına rağmen saldırıya geçmeye cesaret edemediklerini söylemektedir bütün kaynaklar. Burada, büyük Babai önderi İshak'ın aralarına casuslarını sokup, onları yanlarına çekme propagandası rahatlıkla sezilebilir. Belki bir süre daha geçseydi askerlerin, silahlarını feodallere çevirmesi bile olasıydı. İşte bunun zamanında farkına varan beyler, bin kişilik, belki daha fazla olan parayla tutulmuş zırhlı frank şövalyelerini öne sürdüler. Babailer, okları ve kılıç-larının etkili olamadığı demir donlu askerler karşısında şaş-kınlık içerisinde geri çekilmeye başlamışlardı.

Daha ilk saldırıda Babai halk güçlerinin kayıp vererek bozgun yaşamaları yüzünden, Selçuklu askerleri arasındaki Babai propagandası kırılmış ve koca ordu kumandanlarının emirlerine uyarak savaşa giriştiler. Yapılan bu çok kanlı savaşta, İbn Bibi'ye göre 4 bin kişi öldürüldü. Malya ovası "Kızıl börklü, siyah libaslı ve ayağı çarıklı Türkmenlerin" kanıyla kızıla kesti. Savaş meydanında sağ kalan kadınlar ve çocuklar savaş tutsakları olarak galipler tarafından paylaşıldı, satıldılar. Savaş sonrası beş yıl boyunca koğuşturmalar sürdü, zindanlar Babailerle dolduruldu. Ayna Dövle gibi yakalanıp da Babailiğini yadsımayanların derileri yüzülüp, tulum çıkarılarak saman basıldı. 1246'dan sonra sağ kalan, gizlenmiş Baba İlyas halifeleri Sulucakarahöyük'te Hacı Bektaş Veli'nin çevresinde toplandılar. Bu yıllarda en en büyük hizmeti, Bacıyan-ı Rum (Anadolu Bacıları) örgütü görmüştür.. ●

◆ İleri Demokratik Halk Devrimi toplumsal ruhlu siyasal bir devrimdir

İDHD'nin karakteri

◆ İleri Demokratik Halk Devrimi'nin nesnel mantığı toplumsal devrime giden yolu temizlemektir

NESRİN ŞAHİN

Günümüzde kapitalizm bir bütün olarak ömrünü doldurmamıştır. Bir bütün olarak sosyalizme geçebilmenin minimum koşulları olgunlaşmamıştır. Ancak, tekil ülkelerde doğabilecek ortamları değerlendirerek proletarya diktatörlüğünü kurup sosyalist kuruculuğa başlayabilmenin şansı vardır.

Kapitalizmin bir özelliği olarak, güçlü ekonomiye sahip ülkelerin kendi bunalımlarını "zayıf halka" ülkelere aktarmalarından dolayı, bu ülkelerde devrimlerin olabilme şansı vardır.

Emperyalizmin zayıf halkaları olarak bilinen gelişmekte olan ülkeler, kapitalizm içinde gelişebilecekleri daha uzun ömürleri olan ülkelerdir. Bu ülkelerde yapılacak devrimler, ülkenin her açıdan kalkınmasını sağlayacak ve onu sosyalist devrime hazırlayacak bir devrim olacaktır. Çünkü bu ülkelerdeki devrimler, o ülkeler sosyalizme hazır olduklarından ya da kapitalizm altında üretim güçleri gelişmesini tamamladığından değil, emperyalist ülkelerin bunalımlarını bu ülkelere aktarmasından ve bundan dolayı bu buralarda krizlerin yoğunlaşmasından dolayıdır. Son dönemlerde Endonezya'da yaşananlar buna en güzel örnektir.

Bu gibi ülkelerde yapılacak devrimlerin sosyalist devrimden ayır edici özelliği, hâlâ işleyişin kapitalizm dönemindeki işleyişle benzerlikler taşıması ama farklılanın da olduğu bir tarihsel dönem olmasıdır. En büyük farklılık, proletarya diktatörlüğünü her geçen gün daha iyi yerleştirme çabasıdır. Ve demokrasi kavramı, yani halkın yönetime katılması, ancak ve ancak sınıflı toplumlar içerisinde bulunabilecek en iyi şekliyle bu dönemde var olmaya başlayacaktır.Yani demokrasi gerçek anlamıyla demokrasi olmaya başlayacaktır.

Bu ülkelerde kurulan proletarya diktatörlüklerinde yapılan yanlışlıklar gerek ekonomide gerekse toplumsal alanda o ülkenin devrim öncesine dönmesine neden olabilir yani geri dönüşler yaşanabilir. Sovyetler Birliği örneğinde olduğu gibi. Sınıfların ve devletin varlık nedeni olan üretim güçlerinin gelişmişlik düzeyi buna olanak veren en önemli et-kendir. Yani üretim ilişkilerini değiştirmeye çalışmak ya da değiştirdiğimizi kabul etmekle, onların varlık koşulu olan üretim güçlerini değiştiremiyoruz. Çünkü üretim güçleri üretim ilişkilerini belirler. Üretim ilişkileri ise üretim güçlerini ancak etkileyebilir. Yani ekonomik ve toplumsal koşulları olgunlaşmadan sınıflar ortadan kaldırılamaz. Üretim araçları üzerinde ortak mülkiyet yasalarla ve kararnamelerle ya da zorla kurulamaz, onun maddi koşullarının oluşmuş olması zorunludur.

Gerçek demokrasi burjuva devletini, sürekli ordusunu, polisini ve bürokrasisini yer yüzünden silmeyi, onların yerine silahlı işçilerden oluşan milisleri ve demokratik bir devlet mekanizmasını kumayı sağlar.

Türkiye devrimine gelirsek, ülkemizdeki devrimin amacı, "iktidarın sınıf karakterini değiştirecek olan siyasal devrimdir." Her siyasal devrimde olduğu gibi onun içeriği de demokratiktir. Siyasal devrimde, toplumdaki güçler dengesi büyük önem taşır çünkü bir sınıfın iktidarını yıkıp bir başka sınıf iktidarının kurulması aşamasıdır. Bu devrimde geniş halk yığınları savaşa katılır ve proletarya bu devrime, kendi iktidarını kurarak damgasını vurur. Bu devrimde proletaryanın bağlaşıkları köylüler ve kent küçük burjuvazisidir yani halkın ezilen kesimidir. Devrimin ileri olması ise onun anti-kapitalist yapısından kaynaklanır.

İDHD (İleri Demokratik Halk Devrimi)'nin amacı, nesnel mantığı toplumsal devrime yolu temizlemek, kesintisiz bir şekilde sosyalizme açılmaktır. İDHD, toplumsal ruha sahip bir siyasal devrimdir.

Siyasal devrim neden gerçek demokrasi sorunudur?

"Türkiye'de yaşamın her alanında demokratikleşme, toplumsal gelişme için kesin bir zorunluluktur. Ülkemizdeki anti-feodal çerçeveden çoktan çıkmış olan demokrasi savaşımı artık ancak kapitalizmden sosyalizme geçiş olan bir üst çerçeve içinde verilebilir. (*TKP V. Programı*)

İDHD'nin, yani Türkiye'deki siyasal devrimin sorunu, gerçek demokrasiyi yerleştirme sorunudur, çünkü gerçek demokrasi yurttaşlar arasındaki eşitliğin, herkese eşit olarak devletin biçimini belirleme ve onu yönetme hakkının resmen tanınması anlamına gelir. Çünkü gerçek demokrasi burjuva devletini, sürekli ordusunu, polisini ve bürokrasisini yer yüzünden silmeyi, onların yerine silahlı işçilerden oluşan milisleri ve demokratik bir devlet mekanizmasını kumayı sağlar. Bu da, sosyalizme gidecek yolun başlangıcını oluşturur. Böylelikle demokrasi de tarihinde ilk defa gerçek anlamını bulmaya başlar, yani azınlığın çoğunluğun isteklerine uymasını sağlar.

İDHD'nin başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesi ve demokrasiyi yerleştirmesi, toplumsal devrime ilerleyebilmenin temel koşuludur. Çünkü kapitalizm, üretim araçları üzerindeki özel mülkiyet kalkmadıkça yani toplumsal mülkiyetin koşulları oluşturulmadıkça yıkılamaz. Üretim araçlarının yönetimine halkın aktif katılmasını sağlamak da ancak demokratik bir devlet aracılığıyla olabilir. Bu da proletarya diktatörlüğünün tutarlı ve kararlı mücadelesiyle sağlanabilir.

Neden "ileri demokratik" ve neden "halk devrimi"?

Her siyasal devrim demokratik bir devrimdir. O devrimin içeriğini belirleyen ise devrime damgasını vuran sınıftır.

Şöyle bir şema yapalım:

İDHD'nin ilk adımda gerçekleştireceği dönüşümler programı, kapitalizmin teorik çerçevesini aşmayan ama pratik çerçevesini aşan demokratik bir programdır.

Bu program teori ve pratiğiyle beraber kapitalizmi aşmadığı için hâlâ sosyalizm değildir ama proletarya diktatörlüğü olduğu için kapitalizm de değildir. Kapitalizmden sosyalizme geçmeyi sağlayan dev bir adımdır. Yani toplumsal devrimin ilk anıdır.

Çağımız devrimler çağıdır. Günümüzde küreselleşmenin bu denli yaygınlaşması, bu tezi daha da güçlendiriyor. Türkiye işçi sınıfı, ülkenin yapısı ve dünya koşullarına göre belirlenen bağlaşıklıklar içinde iktidarı alıyorsa, bu proleter devrimdir, proletarya diktatörlüğü kurulur. ●

Toplumsal devrimin uzun bir süreç olmasının nedeni, üretim araçları üzeriden özel mülkiyetin bir hamlede kaldırılamaması dır. Bunu yapabilmek için, üretci güçleri ortak mülkiyeti olanaklı kılan bir düzeye çıkarmak gerekir ki, bu zaman işidir.

İŞÇİNİN SESİ
İŞÇİNİN SESİ, web site adresi http://members.aol.com/TKPIS
E-Mail adresi 1: mesajis@aol.com E-Mail adresi 2: sohbetis@aol.com Yazışma adresi: PO Box 513 London, N1 4AR
Türkiye'den 1 kitap göndererek abone olunabilir. Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

MARKS VE ENGELS'İN ÖZVERİSİ, MİLİTANLIĞI

YOĞUN BİR DEMOKRATİK MÜCADELE

M. KIZILTEPE

Marks ve Engels'in militanlıklarıyla ilgili yaşamlarından örnekler vermeye çalıştığımız yazı dizisinde son olarak her ikisinin Avrupa'da 1848-1849 devrimlerinin yenilgiye uğramasının ardından esen karşı devrim fırtınasından kendilerini kurtardıktan sonra Londra'da başlayan, siyasal göçmenlik yıllarında, ikisinin nasıl birbirlerini desteklemek, ilerletmek için örnek bir yoldaşlık ilişkisi kurduklarını ele almıştık.

Dizinin bu bölümünde ise aynı dönemde Londra'da yaptıkları siyasal çalışmaları, diğer militanlar ve kendi dışlarındaki örgütlerle olan ilişkilerini vermeye çalışacağız. Amacımız, burjuva kökenli kaynakların kanıtlamaya çalıştığının aksine, Marks ve Engels'in yaşamlarının büyük bir bölümünü, geliştirdikleri işçi sınıfının bilimini pratik yaşamın içinde sınamak anlamına gelen günlük devrimci çalışma içinde geçirdiklerini göstermektir. Şurasını hiç unutmamız gerekir ki, ta 1845'lerden itibaren işçi sınıfının, burjuvazinin boyunduruğundan kendisini tümden çekip kurtarabilmesi için örgütlenmesi gerektiğine inanmışlar, ve ondan sonraki tüm çalışmalarını da bir örgüt çatısı altında sürdürmeye uğraşmışlardır. İkisinin de, büyük düşünürler olmasının yanında, en önemli meziyetleri, kendilerini küçük burjuva entellektüelleri gibi kütüphanelerde yaşamlarını, ayaklarının yere değip değmediğini hiç bilmedikleri fikirleri üretmekle geçireceklerine, bizzat pratik militan eylem içinde fikirlerini sınama cesaretini göstermiş olmalarıdır. Şimdi tekrar dönelim yazımızın konusuna.

Önceden de belirttiğimiz gibi, karşı devrimin bastırmasının ardından Engels'in kıta Avrupa'sından gemiyle kaçıp İngiltere'nin başkenti Londra'ya varması 1849 yılının Kasım ayının ortalarını bulur. Marks daha önceden Londra'ya vardığından, dört gözle aşağı yukarı altı aydır göremediği yoldaşını beklemektedir. Aslında Engels'i bekleyen sadece Marks değildir. Komünistler Birliği'nin, Avrupa'daki karşı devrimden yakasını kurtarabilen diğer militanları da yavaş yavaş Londra'ya gelmektedir. Bunların arasında Heinrich Bauer, Johann Georg Eccarius, Georg Iochner ve Carl Pfander gibi önde gelen yöneticileri sayabiliriz. Daha Engels Londra'ya varmadan Komünistler Birliği vakit kaybetmeden yeni dönem çalışmaları için kolları sıvamış ve yeni yönetici organlarını seçmişti bile. Bu toplantıların birinde Engels yeniden Komünistler Birliği'nin Merkez Komitesi'ne seçilmişti. Ayrıca Karl Schapper ve Conrad Schramm'ın dışında, Engels'in Eberfeld'deki ayaklanma sırasında komutanlığını yapan August Willich de göstermiş olduğu askeri sanatı ve cesurluğu nedeniyle Merkez Komitesi'ne alınmışlardı.

Londra'da biraraya gelmelerinin hemen ardından Marks ve Engels kolları sıvayıp çalışmaya daldılar.

İkisi de şu noktada birleşiyorlardı: Ertelenemez biçimde acil olan iki görev vardı önlerinde: Bunlardan ilki ve en önemlisi partinin yeniden örgütlenmesiydi. (Bu göreve herşeyden ötede gelen bir öncelik tanımış olmaları bile tek başına Marks ve Engels'in militan yapılarını kanıtlamaya yeterlidir)

İkincisi de, son iki yılda yaşamış oldukları olağanüstü deneyimlerin bir bilançosunu yapmak, gerekli dersleri çıkararak bunları yazılı belgeler haline getirerek tüm parti örgütlerinin faydalanmasını sağlamaktı. Burada "Parti" olarak sözünü ettiğimiz tabii ki Komünistler Birliği'nden başkası değildir. Ancak Marks ve Engels'in bu örgütten parti diye söz etmeleri ve de bazı yayınlarında Komünistler Birliği'ni bu şekilde lanse etmeleri de son derece anlamlıdır, bize gönüllerinde hangi aslanın yatmakta olduğunu açık bir biçimde göstermektedir.

Partinin yeniden örgütlenmesi konusunda ise yapılması gereken en acil işler olarak geciktirmeden bir merkez yayın organı çıkarmak, Merkez Komitesi'yle Avrupa'daki örgütler arasındaki ilişkileri bir an önce yeninden kurarak düzenli bir biçime sokmak ve geliştirmek, Londra'ya gelen çok sayıdaki Avrupalı siyasal sığınmacıların çeşitli istemlerinin karşılanmasında onlara yardımcı olmak, aralarında yeşermekte olan çeşitli küçük burjuva devrimci görüşlere karşı ideolojik savaşım vermek ve İngiltere'deki çeşitli devrimci-demokratik yığın örgütleriyle ilişkiler kurup geliştirmek şeklinde öne çıkıyordu.

Londra'da siyasal sığınmacılar arasında Alman, Fransız ve Macarlar en kalabalık toplulukları oluşturuyorlardı. Özellikle Almanlar iki büyük demokratik yığın örgütünde toplanmışlardı. Aralarında yakın ilişkiler olan bu iki örgüten ilki aşağı yukarı on yıldır faaliyetlerini sürdüren İşçi Eğitim Derneği, öteki ise Ağustos 1849'da kurulmuş olan Alman Sığınmacılarıyla Yardımlaşma Komitesi'ydi. Bu yeni kurulan dernekte etkin olan küçük burjuva devrimci hareketlerin temsilcileri, Marks ve Engels de dahil olmak üzere Komünistler Birliği'nin ezici çoğunluğunun üye olduğu İşçi Eğitim Derneği'yle birleşme kararı aldı. Marks ve Engels'le birlikte, yeni oluşan demokratik yığın örgütünün yönetim kurulunda Bauer, Pfander ve Wiilich de görev aldılar.

Yeni yönetim kurulunda sekreterlik görevine getirilen Engels, bir yandan dernek üyelerinin içinde parasal yardıma en çok gereksinimi olan üyelere destek ve iş ararken, bir yandan da Avrupa ülkelerindeki temsilciler ve örgütlerle düzenli haberleşme görevini srdürmekle yükümlüydü. İyi İngilizcesi ve bitmez tükenmez enerjisi sayesinde Engels en az 60-70 örgüt üyesini açlıktan kurtarıp onlara iş ve lojman buldu. Bu arada hem kendisinin hem de Marks'ın yaşayabilmek için paraya gereksinimleri vardı. Özellikle Marks'ın ailesinin olması onun durumunu çok daha kritik kılıyordu. Önceleri Engels'in babasının Manchester'deki fabrikasının yolladığı ufak yardımla geçinmeye çalıştılarsa da yetmedi, ve sonunda onları daha radikal çözümler aramaya itti.

Geçen yazımızda Engels'in Manchester'e yerleşerek babasının fabrikasında çalışmasını, kazandığının bir kısmını Marks'a yollamasını ve bunu tam yirmi yıl yapmış olduğunu anlattığımızdan bu konuya yeniden girmeyeceğiz. Ancak şunu belirtmemizde yarar var ki, anlaşılacağı gibi Engels, sadece Marks'ın hayatını kurtarmakla kalmadı, aynı zamanda birçok siyasi sığınmacıya da iş ve oturacak yer bularak onları sefaletten kurtardı.

Yoğun bir demokratik yığın çalışmasının yanısıra, Marks ve Engels yukarıda sözünü ettiğimiz 1849-1849 Avrupa devriminin deneyimlerinin bilançosunu yapıp geliştirdikleri yeni görüşleri, örneğin partinin programı olarak kabul edilen *Komünist Manifesto*'ya yansıtma görevinin de bir an önce yerine getirilmesini istiyorlardı. Bu görevin giderek acilleşmesinin bir diğer nedeni de parti çatısının altında, Avrupa'daki devrim deneyiminden sonra kaçıp gelen küçük burjuva unsurlar arasında yeşermeye başlayan çarpık görüşlere karşı ideolojik savaşım vermenin acilliğiydi. Parti çatısı altında yeşeren eğilim kendisini sanki Avrupa'da devrim yeniden ha patladı, ha patlayacakmış gibi üye ve sempatizanların arasında ajitasyon yaparak parasal fonlar oluşturup gidiş hazırlıklarına başlamaktı... Gerçekle yakın uzak ilişkisi olmayan bu tutumun somut olarak yaptığı ise yığınlar arasında umutsuzluğu yeşertmekten başka birşey değildi. Engels'i en çok üzen olay ise, Almanya'da Ebersfeld'de sıcak devrim savaşına katıldığında ona komutanlık etmiş olan August Willich'in bu sapmanın başını çekenlerden biri olmasıydı...

Bu gelişmelerin ardından Marks ve Engels, yeni örgütlenme biçimleri Avrupa'da yaklaşmakta olan devrimin sınıf karakteri ve de komünistlerin izlemeleri gereken taktikler gibi önemli teorik sorunlara açıklık getirmek amacıyla çeşitli eserler ürettiler. Engels'in kaleme aldığı, "*Alman Kraliyet Anayasa kampanyası*", Marks'ın yazdığı ve bir klasik olan "*Fransa'da Sınıf Savaşları: 1848-1850*" ve ikisinin birlikte yazdıkları "*Merkez Komitesi'nin Komünistler Birliği'ne birinci Hitabesi*" bunların en önde gelenleridir.

"*Merkez Komitesi'nin Komünistler Birliği'ne Birinci Hitabesi*", Mart 1850'de, yaşanmış olan büyük devrimci deneyimin anıları tazeyken, sıcağı sıcağına kaleme alınmış bir yapıttır. Avrupa devriminde Komünistler Birliği'nin militanlarının üstlendikleri sorumlulukları nasıl başarıyla yerine getirdiklerini vurgulamakla başlamakla birlikte, hemen ardından partinin bundan sonraki çalışmalarından başarılı olabilmesi, işçi ve emekçilerin bağrında örgütlenebilmesi için yeni örgütlenme biçimlerinin tartışılmasına ayrılmıştır. Bu belgede diğer önemli bir nokta da işçi sınıfının partisinin en bağımsız (diğer sınıf ve katmaların ideolojilerinden) ve de en disiplinli bir biçimde örgütlenmediği sürece her zaman burjuvazinin kuyruğuna takılma tehlikesiyle karşı karşıya olduğunun altının çizilmiş olmasıdır. Bu saptamalar bize hem Marks hem de Engels'in yaşadıkları iki-üç yıllık sıcak devrimci pratiğin ardından görüşlerini nasıl arıtıp geliştirdiklerini gösteriyor.

Hitabe'nin içinde yer alan diğer önemli fikirlere bakarsak, bunların arasında liberal burjuvazinin Avrupa devrimi sırasında oynadığı dönek ve hain rolün en acımasız biçimde teşhir edilişini görürüz: Marks ve Engels, devrim sırasında liberal burjuvazinin ve onların kuyruğunda giden küçük burjuva demokratlarının işçi sınıfına ve köylülere yol gösteceklerine nasıl gerici-militarist güçlere saf tutuklarını değerlendirmemizde bunlar artık en açık seçik gerçekler olmuşlardır. Ancak burada 1850'den söz ediyoruz! İşçi sınıfının gelişmişlik düzeyi bugüne oranla çok daha ağır basıyor! Ve tüm bu zorluklara karşın, Marks ve Engels gelecekteki yapılanmanın nasıl olması gerektiğini o günden ve mütevazi deneyimden öngörebiliyorlar!

"*Merkez Komitesi'nin Komünistler Birliği'ne Birinci Hitabesi*"nde ayrıca işçiler, yaklaşmakta olan devrimde eğer küçük burjuva demokratları devlet erkini ele geçirirlerse silahlarını bırakmamalarını ve örgütsel yapılarını korumalarını salık veriyorlar. Öyle ki, aynı ikili erklerde kurulan paralel örgütlenmeler gibi, işçilerin ve emekçilerin kendi devrimci hükümetlerini, belediyelerini oluşturmalarını, başka kimseye güvenmemelerini öğütlüyorlar.

Hitabe ile ilgili olarak son söyleyeceğimiz de belgenin en son cümlesi: "**Sürekli devrim!**" Marks ve Engels bu çağrıyla işçilere şu mesajı vermek istiyorlar: Yaklaşan devrimde küçük burjuva demokratlarının devlet erkine el koymasıyla yetinmemiz mümkün değildir, devrim mantıksal sonucuna ulaşıncaya kadar, küçük burjuva demokratlarının karşı koymasına rağmen, devrimi ileriye götürmek gerekir.

Hitabe'nin basılmasının ardından bir kaç ay geçmeden, 1850 Haziran'ında Merkez Komitesi İkinci Hitabeyi yayınladı. Bu belgede, geçen kısa zaman sürecinde Komünistler Birliği'nin nasıl hem Londra'da, hem de Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde yeniden örgütlenip düzenli bir çalışma içine girdiğini vurguluyordu. Parti sayısal olarak büyük bir artma göstermemişti. Kıta Avrupa'sında, gericilik döneminin tüm sertliğiyle sürdüğü bir ortamda bu olağandı, ancak illegal çalışmaya ağırlık verilen ülkelerde bile, başta Almanya olmak üzere, geniş işçi ve emekçi çevresi partinin görüşlerinin egemen olduğu işçi kulüplerinde bir araya gelebiliyordu.

1850 yılının baharında Komünistler Birliği'nin yöneticilerinin elde ettikleri başarılardan bir diğeri de gerek İngiliz kökenli "Chartist" hareketinin temsilcileriyle olsun, gerekse Fransız kökenli "Blanqui"ci hareketin temsilcileriyle osun, derin görüş ayrılıklarına karşın iyi ilişkiler içine girebilmiş olmalarıdır. Komünistler Birliği'nin Merkez Komitesi adına, gerek Marks ve Engels olsun gerekse Engels'in Alman devriminde askeri komutanlığını yapmış olan Willich bu ilişkilerin geliştirilmesinde kilit rol oynadılar ve en önemlisi *Devrimci Komünistlerin Dünya Derneği*'nin Kuruluş Belgesi'ne hepbirlikte imza attılar. Bu uluslararası dernek çok uzun ömürlü olmadı, ancak gelecekte kurulacak olan *1.Enternasyonal*'in (*Uluslararası İşçi Derneği* adıyla kuruldu) ilk adımlarını oluşturduğu da açıktır. Ayrıca yazımızı ilgilendirdiği ölçüde, Marks ve Engels'in ne yapmayı hedeflediklerini göstermesi açısından önemlidir. Bırakın ülke düzeyinde komünistlerin birliğini savunmayı, bunu dünya çapında gerçekleştirmek için uğraşan insanların militan ruhlarını görmemek için ya kör olmak, ya da kasıtlı, bilinçli olarak bunu yapıyor olmak gerekir.

Bütün bu yoğun yığın çalışmalarının yanında Marks ve Engels dünya işçi sınıfın yazınına kazandırdıkları en önemli yapıtların bir kısmını da ekliyorlar, ve bu çalışma için de Partiden en ufak bir ayrıcalık da talep etmiyorlardı. Zaten günlük yaşamın her anında bu fikirlerle yaşadıklarından kaleme almak ve de daha ilerletmek onlar için o kadar zor da olmuyordu. Bunlara bir de tutkuyu ve inancı eklediğimizde ortaya çıkan, gerçekten örnek alınası yaşamlardır. Gel gelelim, aynı inanca sahip olmayan, sıcak devrimci savaşın kaçınılmaz olarak örgüte çektiği bazı militanlar çok geçmeden, göçmenlik yaşamını da kaldıramadıklarından örgütten kopmaya gitti. Bu dönemin anlatımını da gelecek yazımıza bırakıyoruz. ●